

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Daşınmaz əmlakla
bağlı mühüm qərar -
sığortası
olmayanlar
cərimələnəcək
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 16 may 2023-cü il Çərşənbə axşamı № 83 (8219) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Brüsseldə sənədsiz başa çatan 5-ci cəhd: hədəfə neçə addım qaldı...

Azərbaycan XİN görüşün "əhəmiyyəti" barədə mövqeyini açıqladı; rəsmi İrəvan "fikirlidir"; ekspertlər deyir ki...

yazısı səh.9-da

Fransa Ermənistanı silahlandırır - hərbi ekspertdən sərt açıqlama

yazısı səh.11-də

ABŞ-dan Bakıya qərribə çağırış - 10 minlik terrorçunu niyə görmürlər?

yazısı səh.11-də

Rusiyada "azadlıq ordu"ları yaradılır

yazısı səh.12-də

Xankəndidə "yorğan davası": separatçılar bir-birini qırır

yazısı səh.6-da

Nikolun Ukrayna tələşi - "Rusiya uduzsə batdıq..."

yazısı səh.13-də

Moldova MDB-dən çıxmaq üçün növbəti addımı atır

yazısı səh.12-də

Kreml: "Rusiya türk xalqının seçiminə hörmətlə yanaşacaq"

yazısı səh.6-da

Atası şəhid olan, anası qətlə yetirilən körpə...

yazısı səh.4-də

Aprel-may aylarında Sabuncuda 92 narkotacir saxlanılıb

yazısı səh.4-də

"Azdrama"nın rəhbəri təzələndi, teatrda abı-hava da təzələləcəkmi...

yazısı səh.14-də

ERMƏNİSTANI VƏ SEPARATÇILARI CƏZALANDIRMAQ ZAMANI! - MİŞELİN O AÇIQLAMASI...

Brüssel görüşü günü İrəvandan absurd Zəngəzur iddiası; Paşinyanın "sağ əli" yenə başından yekə danışdı; **Ter-Petrosyanın adamı isə erməniləri xəbərdar edir:** "Bakının sülh şərtlərini qəbul etməsək, yeni müharibə qaçılmaz olacaq..."

yazısı səh.8-də

Türkiyədə seçki ikinci tura qaldı - kritik daha iki həftə...

Mayın 28-də Türkiyə növbəti ağır imtahan verir: Ərdoğan uduşda! - seçkilər Azərbaycan siyasətçilərinin gözündə...

yazısı səh.5-də

Rəşad Mahmudov:
"Azərbaycanda
dərmanların
qiyməti
ucuzlaşacaq"

yazısı səh.3-də

Rəşad Həsənov:
"Orta aylıq əmək
haqqı artımı əhalinin
alıcılıq
qabiliyyətinin
artmasına gətirib
çıxarmayıb, çünki..."

yazısı səh.10-da

Stoltenberg
NATO-nun Baş
katibi
vəzifəsindən
getmək istəyir

yazısı səh.2-də

Stoltenberg NATO-nun Baş katibi vəzifəsindən getmək istəyir

NATO Baş katibi Yens Stoltenberg yenidən təklif edilsə belə bu ilin oktyabrında vəzifəsindən getmək niyyətindədir. APA "Lenta.ru"ya istinadən xəbər verir ki, bu barədə baş katibin mətbuat katibi Oana Lunqesçu bildirib.

"Baş katibin vəzifə müddəti bu ilin oktyabrında bitir və o, öz mandatının növbəti müddətə artırılmasına çalışmaq niyyətində deyil", - mətbuat katibi vurğulayıb.

O əlavə edib ki, Stoltenberg artıq 3 müddətə - 9 il bu vəzifədə çalışıb.

Zelenksi: "Ukrayna üçün "qırıq koalisiyası" yaradılır"

Böyük Britaniyada səfərdə olan Ukrayna Prezidenti Vladimir Zelenski baş nazir Rişi Sunakla Kiyevin daha çox döyüş təyyarəsi ilə təmin edilməsini müzakirə edib.

APA CNN <https://www.cnn.com/>-ə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Zelenski görüşdən sonra açıqlamasında bildirib.

O, Qərb müttəfiqlərinin Kiyevi daha çox döyüş təyyarəsi ilə təmin etməsi perspektivi ilə bağlı nikbin hiss etdiyini deyib.

"Bu gün biz qırıqlarla bağlı danışdıq, bu bizim üçün çox vacib mövzudur. Biz qırıq koalisiyası yaratmaq istəyirik və mən bununla bağlı nikbinəm. Biz bu barədə danışdıq. Belə görürəm ki, çox yaxın vaxtlarda siz çox vacib qərarlar eşidəcəksiniz, lakin biz bunun üzərində bir az daha işləməliyik", - Zelenski deyib.

Bədii gimnastika üzrə dünya çempionatı 3-cü dəfə Azərbaycana verilib

Azərbaycanın paytaxtı Bakı növbəti dəfə bədii gimnastika üzrə dünya çempionatına ev sahibliyi edəcək.

Apasport.az xəbər verir ki, bu barədə qərar

mayın 14-ü və 15-də Türkiyənin Antalya şəhərində keçirilən Beynəlxalq Gimnastika Federasiyasının Şurasının iclasında səsvermə yolu ilə qəbul edilib.

Mundial 2027-ci il sentyabrın 15-19-da təşkil olunacaq. Bu, ölkəmizin bədii gimnastika üzrə təşkil edəcəyi 3-cü dünya çempionatı olacaq. Paytaxtımız 2005-ci və 2019-cu illərdə də analoji yanşa ev sahibliyi edib.

Prezident: "Azərbaycanın ərəb ölkələri ilə münasibətləri uğurla və hərtərəfli inkişaf edir"

Ulu Öndər Azərbaycanın ərəb ölkələri ilə münasibətlərinin inkişafına çox böyük töhfə verib, həmin siyasət bu gün də davam etdirilir. **AZƏRTAC** xəbər verir ki, bu barədə Prezident İlham Əliyev Ərəb Parlamentinin prezidenti Adel bin Əbdülrəhman əl-Asumini qəbul edərkən bildirib.

Ərəb ölkələri ilə münasibətlərin uğurla və hərtərəfli inkişaf etdiyini vurğulayan dövlətimizi başçısı ötən il Ərəb Liqasının Zirvə Toplantısına dəvət olunmasını əla-

bağ müharibəsi zamanı, həm də Zəfərimizdən sonra Azərbaycanla həmrəy olmasını yüksək qiymətləndirib. Eyni zamanda Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü ilə bağlı İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində də çoxsaylı qətnamələr qəbul olunmasının önəmini qeyd edib.

Avstriyada Rusiyaya bağlı 200-dən çox hesab dondurulub

Avstriyada Rusiyaya qarşı sanksiyalar çərçivəsində 200-dən çox hesab dondurulub.

APA-nın xəbərinə görə, bu barədə yerli "Kurier" nəşri ölkənin Daxili İşlər Nazirliyinə istinadən yazıb.

Nəşrin məlumatına görə, Avstriya hökuməti bəzi daşınmaz əmlak obyektlərini də dondurub və bu da onların yenidən satışını mümkünsüz edir.

Qeyd olunub ki, Avstriya Daxili İşlər Nazirliyi Rusiyaya qarşı sanksiyalar çərçivəsində sanksiya siyahısına daxil edilmiş şəxslərin aktivlərinin axtarışı ilə məşğul olan ayrıca işçi qrupu yaradıb.

Hazırda Avropa İttifaqı tərəfindən 1473 fiziki şəxsə və 207 müəssisəyə məhdudiyyətlər qoyub.

Bakıda qətlə görə tutulan şəxsin günahsız olduğu ortaya çıxıb, zərərçəkən kimi tanındı

Bakıda mayın 7-də 73 yaşlı kişinin qətlə yetirilməsi barədə yayılan məlumatla bağlı bəzi detallar ortaya çıxıb. APA-nın əldə etdiyi xəbərə görə, mayın 8-də paytaxtın Nizami rayonunda saat 17:30 radələrində 1950-ci il təvəllüdlü Fərman Feyzulla oğlu Hüseynovun küt alətlə qətlə yetirilməsi barədə polisə məlumat daxil olub.

Polis əməkdaşlarının keçirdiyi əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində cinayət əməlini törətməkdə şübhəli bilinən 1960-cı il təvəllüdlü Hidayət Əliağa oğlu Cəfərov müəyyən olunaraq tutulub.

Lakin istintaqın gedişatı zamanı Fərman Hüseynovun qətlə yetirilmədiyi ortaya çıxıb. Məlum olub ki, Fərman Hüseynov və Hidayət Cəfərov arasında mübahisə yaranıb. Bu zaman Fərman Hüseynovun oğlu araya girərək Hidayət Cəfərovu vurub.

Baş verən dava zamanı Fərman Hüseynov ölüb. Ekspertizanın rəyinə görə, Fərman Hüseynov dava zamanı xəsarət almayıb və onun ölümünə ürk tutması səbəb olub.

Ona görə də hadisə zamanı saxlanılan Hidayət Cəfərov sərbəst buraxılıb.

Hidayət Cəfərovun ölən Fərman Hüseynovun oğlu tərəfindən döyülməsi faktı ilə bağlı Cinayət Məcəlləsinin 128-ci maddəsi üzrə cinayət işi açılıb və hazırda araşdırma aparılır. Hidayət Cəfərov iş üzrə zərərçəkmiş şəxs kimi tanınıb.

Azərbaycan XİN rəhbəri Brüsseldə Cozep Borella görüşüb

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Aİ-nin Xarici siyasət və Təhlükəsizlik məsələləri üzrə Ali Nümayəndəsi Cozep Borella görüşüb.

APA xəbər verir ki, görüş mayın 15-də Brüsseldə baş tutub.

Priqojinlə bağlı sensasion sənədlər üzə çıxdı

"Vaqner"ın rəhbəri Yevgeni Priqojin Ukrayna qüvvələrinin Baxmutdan çıxarılması müqabilində Rusiya hərbiçilərinin mövqeləri haqqında məlumatı qarşı tərəfə ötürməyi təklif edib.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə "The Washington Post" qəzeti məlumat yayıb. Qəzet bununla bağlı informasiyanın Pentagondan sızdırılan sənədlərdən alındığını bildirir.

Sənəddə iddia olunur ki, Priqojin öz təklifini yanvar ayında Ukrayna hərbi kəşfiyyatındakı bağlantıları vasitəsilə ötürüb. İki ukraynalı mənbə jurnalistlərə rusiyanın kəşfiyyat xidməti ilə əlaqə saxladığını təsdiqləyib. Onlardan birinin sözlərinə görə, Kiyev vaqnerçilərə etibar etmədiyi üçün bu təklifi rədd edib.

ABŞ kəşfiyyatı əsasında tərtib edilən başqa bir sənəddə Priqojinin Afrikada Ukrayna hərbi kəşfiyyatçıları ilə şəxsən görüşdüyü iddia edilir. İddialara görə, görüşlərin birində o, rus qoşunları üçün sursat çatışmazlığından danışdı və Ukrayna Silahlı Qüvvələrinə Krıma qarşı hücumu keçməyi tövsiyə edib.

□ Musavat.com

MN-də xidməti müşavirə keçirildi

Ermənistanla sərhəddə və Qarabağda əməliyyat şəraiti təhlil edilib

Mayın 15-də müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə xidməti müşavirə keçirilib.

Bu barədə Musavat.com-a Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Müşavirədə nazir müavinləri, qoşun növü komandanları, nazirliyin baş idarə və idarə rəisləri, həmçinin hərbi birlik komandirləri iştirak ediblər.

Müdafiə naziri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin Azərbaycan Ordusu qarşısında qoyduğu tapşırıqları müşavirə iştirakçılarına çatdırıb.

Azərbaycan-Ermənistan şərti sərhədi və Qarabağ iqtisadi rayonunda

mövcud əməliyyat şəraiti təhlil edilib. Kəlbəcər istiqamətində baş vermiş son döyüş toqquşmalarına toxunan müdafiə naziri qarşı tərəfə layiqli cavab verildiyini, Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdiyi təxribatların genişlənməsinin qarşısının qətiyyətlə alın-

dığını və ona xeyli zərər vurulduğunu qeyd edib. Nazir baş verə biləcək silahlı insidentlərə qarşı bundan sonra da sərt cavab tədbirlərinin görülməsi barədə aidiyyəti vəzifəli şəxslərə göstəriş verib.

Müşavirədə qış dövrü ərzində qoşunların döyüş

hazırlığı və hərtərəfli təminatı məsələləri müzakirə edilib, qarşıda duran bir sıra tapşırıqlar qoşun növü komandanlarına çatdırılıb.

General-polkovnik Z.Həsənov Quru Qoşunları, Hərbi Hava Qüvvələri, Raket və Artilleriya Qoşunları, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr və digər hərbi hissələrin əməliyyat planlarının dəqiqləşdirilməsi, habelə qoşunların qarşılıqlı fəaliyyətdə keçirilən intensiv təlim və məşqlərinin keyfiyyətinin daha da artırılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Sonda müdafiə naziri bütün növ döyüş təminatı bölmələrinin gücləndirilmiş hazırlığına xüsusi diqqətin yetirilməsini tapşırıb.

Azərbaycanda dərmanların qiyməti ucuzlaşacaq

“Dərman vasitələri haqqında” Qanuna edilən dəyişiklik qiymətlərin optimallaşdırılmasına imkan verəcək.

Musavat.com xəbər verir ki, bunu Trend-ə Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Rəşad Mahmudov deyib.

O bildirib ki, ölkəmizdə dərman idxal edən təşkilatların gətirdikləri dərman preparatlarının sənədləşdirilməsi, qeydiyyatdan keçirilməsi və lisenziyalasdırılmasının asanlaşdırılmasına və sadələşdirilməsinə xidmət edən bu dəyişiklik bəlli bir müddətdən sonra həm qiymətə, həm də keyfiyyətə müsbət təsir göstərəcək.

“Son dəyişikliyə əsasən, hər hansı bir kimyəvi maddənin istehsalı ilə məşğul olan şirkətin hər hansı bir preparatı qeydiyyatdan keçibse, həmin tərkibli digər növ və ölçü vahidi olan preparatların da qeydiyyattan keçmədən ölkəyə gətirilməsi kimi bir asanlaşdırılma həyata keçirildi.

Bu gün dövlətin siyasəti də ölkədə dərman preparatlarının keyfiyyətinin nəzarətdə saxlanılması ilə yanaşı, həm də qiymətlərin optimallaşdırılması məqsədi daşıyır. Bu, Prezident tərəfindən həyata keçirilən dövlət səhiyyə siyasətinin tərkib hissəsidir.

Dünya təcrübəsində də bilinir ki, bu sadalanan məqsədlərə çatmanın ən asan yollarından biri də rəqabət mühiti və bolluğun yaradılması ilə mümkündür. Rəqabətin yaradılması keyfiyyətin artırılması ilə nəticələnməkdədir. Qeydiyyatın asanlaşdırılması yolu ilə əldə olunan bolluq isə qiymətin optimallaşdırılmasına imkan verəcək. Bu iki metodu ölkəmizdə tətbiq etmək aidiyyəti qurumlar qarşısında duran ən önəmli vəzifələrdən biridir və bu dəyişikliklərlə gələcəkdə daha böyük uğurlara nail ola bilirik”, - deyə deputat əlavə edib.

Qeyd edək ki, “Dərman vasitələri haqqında” Qanuna edilən dəyişiklik Milli Məclis tərəfindən birinci oxunuşda təsdiq edilib.

Dəyişikliyə əsasən, qanunun 6.6-cı maddəsi yeni redaksiyada verilir. Yeni redaksiyada qeyd edilir ki, müxtəlif dərman vasitələrinin eyni əmtəə nişanı adı altında (eyni istehsalçının (və ya həmin istehsalçının lisenziyası əsasında istehsal olunmuş) eyni əmtəə nişanı adı altında, lakin təsiredici maddənin dozası, farmasevtik forması, ticarət qablaşdırması və ya qablaşdırma miqdarı fərqli olan dərman vasitələri istisna olmaqla) dövlət qeydiyyatına alınmasına yol verilmir. Hazırda isə eyni maddədə “müxtəlif dərman vasitələrinin eyni ticarət adı altında dövlət qeydiyyatına alınmasına yol verilmir” kimi qeyd edilir.

xarışı olmayan, mülkiyyət ititirəlik yaranmasın. Bir hissə məcburi sığortalanı, digər hissə isə sığortalana bilmir. Çıxarışı olmayan mənzil sığortalaya bilməyəcək. Bu işlər paralel aparılarsa, sığorta sahəsində ciddi inkişaf olar. Ölkə büdcəsinə də böyük gəlir gətirilmiş olar. Eləcə də vətəndaşlarda da əminlik yaranar ki, hansısa hadisə baş verərsə, sığorta şirkətləri əminliklə əmlaklarını sığortalayacaq. Ən azı ötən ay Türkiyədə baş verən zəlzələ onu göstərdi ki, təbii fəlakət qaçılmazdır”.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
“Yeni Müsavat”

Daşınmaz əmlakın icbari sığortası ilə bağlı vətəndaşlara xəbərdarlıq edilməyə başlanılıb. Bu məqsədlə mənzillərə bildirişlər göndərilir. Evini sığorta etdirməyən vətəndaşlar isə cərimələnəcək. Əslində bu, qanunvericilikdə daha əvvəldən nəzərdə tutulsa da, tətbiq olunmurdu. Yeni elektron sistemin işə düşməsindən sonra sığortasız evlər avtomatik cərimələnəcək. Fiziki şəxslərə 30 manat, vəzifəli şəxslərə 80 manat, hüquqi şəxslərə isə 200 manat cərimə tətbiq ediləcək. İyunun 1-dən işə düşəcək sistem həm əmlakın sığortalanması prosesini sadələşdirəcək, həm də əmlakın sığortalı olub-olmasına nəzarət imkanı yaradacaq. Mənzillərin icbari sığorta məbləği Bakı şəhəri üzrə 50 AZN, Gəncə, Sumqayıt və Naxçıvanda 40 AZN, digər rayonlarda isə 30 AZN-dir.

Bu qərar bütün daşınmaz əmlaklara şamil olunaçaqmı? Bəs çıxarışı olmayan mənzillərin aqibəti necə olacaq? Qeyd etmək yerinə düşər ki, əmlakların sığortası məsələsi illərdir ki, müzakirə olunsa da, insanlar bunda maraqlı deyillər.

Əmlak məsələləri üzrə ekspert Elnur Fərzəliyev “Yeni Müsavat”a dedi ki, dünyanın bütün inkişaf etmiş ölkələrində əmlak sığortaları və digər sığortalar məcburidir: “Azərbaycanda biz sığorta predmetlərinə baxsaq, avtomobil sahəsi çox yüksək səviyyədə inkişaf edib. Çünki burada həm məcburiyyət var, həm də cərimə var. O baxımdan avtomobil sahibləri sığortasının vaxtı bitənədək həmin

Daşınmaz əmlakla bağlı mühüm qərar, bunu etməyənlər cərimələnəcək

Elnur Fərzəliyev: “Türkiyədə baş verən zəlzələ onu göstərdi ki, bu çox önəmlidir”

öz avtomobillərini sığortalayırlar. Bütün avto qəzalarda sığortalanmış avtomobillərə dəymiş zərər sığorta şirkətləri tərəfindən ödənilir. Daşınmaz əmlakın sığortalı olub-olmasına da az halda könüllülük var. Bu da hər hansı əmlakın alqı-satqısı zamanı o əmlakın sığortası zamanı həmin əmlakın sığortası yoxdursa, notariusda avtomatik olaraq inzibati-50 manatlıq sığorta ilə sığortalınır. Ötən il əmlak bazarında baş verənlərə nəzər salsaq, 2022-ci ildə sa-

tilan əmlakların böyük əksəriyyəti kreditli şərtlərlə satıldı. İpoteka bank daxili və digər kreditli şərtlərlə satıldığına görə banklar məcburən həmin əmlakların sığortalı olub-olmasını tələb etdilər. Çünki kredit zamanı həmin əmlaklar sığortalı olmalıdır. 2022-ci il ölkədə əmlakların sığortalı olması ili kimi yadda qaldı. Bütün hallarda daşınmaz əmlakın sığortalı olması vətəndaşlar üçün xidmət edir. İcbari sığortanın qiyməti Bakı üçün 50 manatdır. 50 manat qarşılıqda 25 min manatadək

dəymiş zərər qarşılanır. Hazırda Bakı və digər böyük şəhərlərdə yerləşən daşınmaz əmlakların böyük əksəriyyəti alınıb, kirayə verilir. Ən çox sığorta hadisələri də kirayə mənzillərdə baş verir. Subasma, yanğın hadisələri, qaz partlayışı və sairə. Vətəndaşlar əmlaklarını kirayə verib, aylıq gəlir əldə edərlərsə, minimal olaraq ildə bir dəfə 50 manat ödəməklə öz əmlaklarını həm də qorumuş olurlar. Bütün hallarda əmlaklar sığortalansa, bu, vətəndaşlar üçün daha faydalı olar. Çünki ölkəmizdə, xüsusilə Bakıda əmlakların qiyməti bahadır”.

Ekspert əlavə edib ki, insanlar on minlərlə, hətta yüz minlərlə manat pul ödəyib əmlak alır, amma əmlaklarının qorunması üçün ildə 50 pul ödəmək istəmirlər: “Müəyyən marifləndirmə işləri aparılırdı, könüllü olaraq ödəyərdilər. Təəssüf ki, bu da yetərincə aparılmır. 100 minlərlə ç-

Mayın 13-də Xızı rayonunun Giləzi qəsəbəsində faciəvi hadisə baş verib. 1984-cü il təvəllüdlü Taleh Qurbanov qohumu Ləman Qurbanovanı boğaraq qəsdən öldürüb. Taleh Qurbanov hadisədən sonra könüllü olaraq istintaqa təslim olub.

Ləman Qurbanova şəhid Saleh Qurbanovun həyat yoldaşı olub. Saleh Qurbanov 2020-ci ilin sentyabr-noyabr aylarında Vətən müharibəsi zamanı Cəbrayıl, Xocavənd və Laçın istiqamətində gedən döyüşlərdə savaşıb. Prezident İlham Əliyevin sərəncamlarına əsasən "Cəbrayılın azad olunmasına görə" "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Laçının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib. 2022-ci il sentyabrın 12-də Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən törədilən genişmiqyaslı təxribatın qarşısının alınması zamanı şəhid olub. Saleh Qurbanov Prezident İlham Əliyevin 05.11.2022-ci il tarixli Sərəncamına əsasən ölümündən sonra "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif edilib.

Beləcə, şəhidin yadigarı olan körpə qətl nəticəsində və heç bir il keçməmiş həm də anasız qalıb. Bu olay cəmiyyətdə ciddi rezonans doğurub.

"Dünən dəhşətli xəbəri eşidəndən hələ də anlamaqda çətinlik çəkirəm. İnsan övladı öz doğmasının əmanətinə necə qıya bilər ki? Axı bu başsız qalmış, ömrü, həyatı puç olmuş qadınlar ilk növbədə ailə üzvlərinə, sonra cəmiyyətə, Vətənə, dövlətə əmanətdirlər. Şəhid adı müqəddəs dəyər daşıyır. Heç bir sərvətlə, maddiyyatla itirdiyimiz qəhrəmanları əvəz edə bilmərik. Lakin şəhidin əmanətini şəfqət, qayğı ilə əhatə edə bilərdik".

Bu barədə şəhid polkovnik Rauf Orucovun həyat yoldaşı Sevinc Alizadə sosial şəbəkə hesabında yazıb.

Atası şəhid olan, anası qətlə yetirilən körpə...

Şəhid əmanətinə xəyanətdə cəmiyyətin payı

O qeyd edib ki, mayın 13-də bir şəhid xanımı vəhşicəsinə, ailə üzvlərinin gözü qarşısında, köməksiz vəziyyətdə boğularaq öldürüldü: "Bu qəddar cinayət hamımıza qarşı baş verib. Şəhidin körpə övladını heç düşünürük mü? O, böyüdükcə bu faciənin təsirindən necə əzab çəkəcək? Böyük acı və təəssüf hissi bizi bürüyüb. Bu cinayət cəzasız qalmalı, kimliyindən asılı olmayaraq, bir şəhid xanımına, anaya, qadına qarşı baş verən bu dəhşətə görə cavab verməlidir".

Sevinc Alizadə həmçinin bildirib ki, cəmiyyətimizdə bəzilər qadın cinayətlərində "mentalitet" ax-

tarışına çıxır: "Lakin bu, sadəcə, bilmədən, tanımadan günahkar axtarmağın ən asan yoludur. Heç bir səhv bir insanı yaşamaq hüququndan məhrum edəcək səviyyədə cəzalandırmağa haqq vermir. Cəmiyyətdə şəfqət, mərhəmət hissi yerini qəddarlığa, zorakılığa, şiddətə təslim edir. Biz heç nə edə bilmirik və ya gecikirik".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin sektor müdürü Humay Axundzadə mövzunu "Yeni Müsavat"a şərh edərkən qeyd etdi ki, ölkəmizdə bu növ zorakılığın qarşısını almaq üçün müvafiq qanunverici baza mövcuddur. Ekspert bildirdi ki, sorğuların nəticələrinə görə, Azər-

baycan insanı ailədaxili şiddət mövzusunda daha həssas yanaşmağa başlayıb: "Daha gənc nəsillərdə zorakılıq qəbul edilməz sayır, nəinki yaşlı nəsillər. Yaşı 25-ə qədər olan respondentlərin 34%-i yolverilməz hesab edirsə, yaşı 55-dən çox olanların cəmi 1/5-i belə hesab edir. Demək olar ki, əksər hallarda şiddətli zorakılıq hallarının ictimai müzakirəsindən, həyəcanlı söhbətlərdən sonra cinayəti törətmiş şəxsin sonrakı cəzası haqqında heç bir məlumat verilmir. İnsanlarda belə bir təəssürat formalaşır ki, sanki cinayətkar cəzadan yayınır. İctimaiyyətə cinayətin yolverilməzliyi fikrini aşılamaq üçün cinayətkarların cəzası və s. işıqlandırılmalıdır".

Ekspert gender amilinə diqqət çəkərək qeyd etdi ki, dünya üzrə ailə zorakılığında qadınlar daha çox zərər çəkir. O qeyd etdi ki, bu növ cinayətlərin qarşısını almaq üçün beynəlxalq təcrübədə müvafiq metodlar var ki, onların tətbiq olunması önəmlidir: "Hər hansı qətdən öncə hədə-qorxu halları olur. Bu baxımdan qadın sığınacaqlarının artırılması, fəaliyyətinin daha effektiv təşkil olunması önəmlidir. Bu halda cinayətlərin sayını müəyyən dərəcədə azaltmaq olar".

İlahiyyətçi Rəsul Mirhəsini "Yeni Müsavat"a bil-

məsinə bəraət qazandırmaq mümkün deyil. Dinimizin bəyanına görə, bir insanı öldürmək bütün bəşəriyyəti öldürmək kimidir. Ümid edirəm ki, məhkəmə orqanları bu cinayəti törədən şəxsə qarşı ən ağır cəzanı verməklə ədalətli qərar çıxaracaq. Şəhid ailələrinə sahib çıxmaq dövlətin vəzifəsi, cəmiyyətin fərdlərinin isə mənəvi borcudur. Cinayət Məcəlləsində bu cür hallarla bağlı ağırlaşdırıcı maddələr olsaydı belə, bu cinayətin baş verməyəcəyini söyləmək çətindir. Bu cinayəti törətmiş insanın psixoloji durumu, qəddarlığı, qadını qətlə yetirməsi-

nin qarşısını hansı ağırlaşdırıcı maddə ilə almaq mümkün ola bilər? Bunu söyləmək çox çətin olar. Eyni zamanda qeyd etmək lazımdır ki, cinayətə meyli edən insanlar təəssüf ki, cəmiyyətimizdə hələ də var. Bu adamlar üçün isə şəhid əmanəti, onun ailəsinin dəyərini anlatmaq da çətin olur.

Allah qatında ən uca məqama layiq görülən şəhidlərimizin ailə fərdlərinə dəyər vermək, onları qorumaq cəmiyyətin borcudur. Bu dəyəri cəmiyyətin hər bir fərdi öz üzərində məsuliyyət olaraq düşünməli, onun həyatda tətbiqi üçün əlinədən gələni etməlidir".

□ **Nigar HƏSƏNLİ, "Yeni Müsavat"**

Biləsuvar da kütləvi dava olub, hamilə qadın xəsarət alıb

Biləsuvar rayonunda kütləvi dava zamanı biri hamilə qadın olmaqla dörd nəfər xəsarət alıb.

"Report"-un məlumatına görə, dava zamanı rayon sakinləri 1990-cı il təvəllüdlü M.Şükürov, 1997-ci il təvəllüdlü E.Şükürov, 1978-ci il təvəllüdlü S.Mirzəyev və 2001-ci il təvəllüdlü Z.Mirzəyeva müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıblar.

Onlar Biləsuvar Rayon Mərkəzi Xəstəxanasına yerləşdirilib.

Hadisənin təfərrüatları hələlik məlum deyil.

DİN-in Mətbuat Xidmətinin Lənkəran regional qrupundan "Report"a bildirilib ki, faktla bağlı Biləsuvar Rayon Polis Şöbəsinə araşdırma aparılır.

Aprəl-may aylarında Sabunçuda 92 narkotacir saxlanılıb

Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin Narkotiklərlə Mübarizə Bölməsinin əməkdaşları tərəfindən aprel-may ayları ərzində də Bakıxanov, Balaxanı, Ramana, Zabrat, Bilgəh, Pirsağı Kürdəxanı, Maştağa qəsəbələri və digər ərazilərdə narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ni həyata keçirən şəxslərə qarşı əməliyyatlar davam etdirilib. Əməliyyatlar zamanı narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan daha 91 nəfər saxlanılıb.

DİN-dən Müsavat.com-a verilən məlumata görə, araşdırma zamanı saxlanılanlardan bir neçəsinin narkotikləri İranda yaşayan narkotik vasitə satıcıları ilə əlaqə yaradaraq əldə etdikləri müəyyən edilib. Hə-

min şəxslərin üzərindən, yaşadıkları evlərdən 8 kiloqrama yaxın heroin, marixuana və psixotrop maddə olan metamfetamin aşkar edilib. Onların hər biri barəsində idarənin istintaq şöbəsində

cinayət işləri başlanılıb. Sabunçu rayonu ərazisində narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan digər şəxslərin də tutulmaları istiqamətində polis əməkdaşları tərəfindən mübarizə təd-

birləri davam etdirilir.

Qeyd edək ki, cari ilin əvvəlindən Sabunçu rayonunda polis əməkdaşlarının keçirdikləri əməliyyatlar zamanı ümumilikdə 43 kiloqram müxtəlif xassəli narkotik vasitə qanunsuz dövriyyədən çıxarılıb.

Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən digər əməliyyat zamanı üzərində qanunsuz olaraq odlu silah saxlayan əvvəllər məhkum olunmuş Maştağa qəsəbəsi sakini Rafiq Bağirov da saxlanılıb. Onun üzərindən 1 ədəd "Valter" markalı tapança, 2 ədəd patron və patron darağı aşkar olunub. Rafiq Bağirov odlu silahı bir neçə ay əvvəl əldə etdiyini, lakin polisə təhvil verməyərək özündə saxladığını bildirib. Qeyd edilən faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

Mayın 14-də Türkiyədə keçirilən parlament və prezident seçkiləri, nəhayət, başa çatdı. Ərdoğan seçkinin lideri olsa da, hələlik qardaş ölkənin 13-cü Cümhurbaşqanının kimliyinə aydınlıq gəlmədi.

Belə ki, iddiaçılardan hazırkı prezident, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının sədri Rəcəb Tayyib Ərdoğan 49,51%, müxalifətin vahid namizədi, CHP lideri Kamal Kılıçdaroğlu 44.88% səs topladılar. Üçüncü, yeni "Ata bloku"nun namizədi Sinan Oğan isə 5.17% səs yığdı. Türkiyə seçki qanununa görə, yətersay 50 faizi aşmalıdır. Bununla da Ərdoğan və Kılıçdaroğlu mayın 28-də ikinci dəfə seçki duelində üz-üzə gələcəklər.

Prezident seçkilərində nisbətən uğur qazandığını demək istədiyimiz müxalifət parlamentdə fiasko yaşadı.

İqtidarın ittifaqı-Cümhur İttifaqı 49,35 faiz qazanaraq Böyük Millət Məclisində 322 yer qazanıb.

Beləliklə, Ədalət və İnkişaf Partiyası (AK Parti) 266, Milliyyətçi Hərəkat Partiyası (MHP) 51, Yenidən Rifah Partiyası (YRP) 5 millət vəkili ilə yer alacaq.

35,18 faiz səs toplayan Millət İttifaqının məclisdəki yeri 212 olub.

Türkiyə Böyük Millət Məclisində Cümhuriyyət Xalq Partiyası (CXP) 168, İYİ Partiya isə 44 millət vəkili ilə yer alacaq.

Seçkiyə CXP siyahılarından daxil olan Səadət Partiyası 10, Deva Partiyası 13, Gələcək Partiyası 10, Demokrat Partiyası isə 3 yer qazanıb. Yaşıl Sol Partiyasını (YSP) parlamentdə 62, Türkiyə İşçi Partiyasını (TİP) 4 millət vəkili təmsil edəcək.

Onu da qeyd edək ki, mayın 15-də gecə saatlarında böyük ölçüdə nəticələri məlum olan seçkilərlə əlaqədar Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla telefonla zəng edib.

Dövlətimizin başçısı Türkiyədə keçirilən prezident və parlament seçkilərində səs çoxluğu qazanması münasibətilə Prezident Ərdoğanı və Cümhur İttifaqını təbrik edib.

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəhbərliyi altında Türkiyə Respublikası böyük inkişaf yolu keçib və bunun təzahürü olaraq qardaş Türk xalqı öz liderinə bu seçkilərdə də etimad göstərib.

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan göstərilən diqqətə və təbrikə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirib.

Telefon söhbəti zamanı dövlət başçıları iki ölkə arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin daimi və sarsılmaz olduğunu bir daha qeyd ediblər.

İran XİN sözcüsü Nasir Kənan Türkiyədəki seçkilərə münasibət bildirib.

Musavat.com teleqram kanallarına istinadən xəbər verir ki, Kənanı seçkilərin demokratik keçirildiyini qeyd

Türkiyədə seçki ikinci tura qaldı - kritik daha iki həftə...

Mayın 28-də Türkiyə növbəti ağır imtahan verir: Ərdoğan uduşda! - seçkilər Azərbaycan siyasətçilərinin gözündə...

edib: "Bazar günü keçirilən prezident və parlament seçkilərində Türkiyə xalqının yüksək səviyyədə iştirakı və onun uğurla keçirilməsi bu qonşu müsəlman ölkəsində demokratiyanın qələbəsinə xəbər verir. Xalqı, seçki təşkilatçıları, liderləri və siyasi partiyaları bu qələbə münasibətilə təbrik edirik və onlara ən xoş aqibət arzulayırıq".

Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) da Türkiyədə keçirilən seçkilərlə bağlı bəyanat yayıb.

TDT seçkilərlə əlaqədar 11-14 may tarixlərində Türkiyəyə Beynəlxalq Seçki Müşahidə Missiyası göndərib.

Qeyd olunub ki, TDT Beynəlxalq Seçki Müşahidə Missiyası Türkiyə Respublikasında prezident və 28-ci dövr parlament seçkilərinin açıq, şəffaf və rəqabətli olduğunu, Türkiyə Respublikasının milli qanunvericiliyinə və qəbul edilmiş beynəlxalq seçki standartlarına uyğun olduğunu təsdiq edir.

"Missiya uğurlu seçkilər münasibətilə Türkiyə Cümhuriyyətini və qardaş türk xalqını təbrik edir və seçkilərin nəticələrinin ölkənin daha da inkişafına və çiçəklənməsinə töhfə verəcəyinə inandığını bildirir", - deyə vurğulanıb.

Əlavə olunub ki, missiya ümumilikdə 170 seçki məntəqəsində olub, inzibati orqanların və ya hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarının seçki məntəqələrində işləmə təsiri edəcək ciddi texniki problem aşkarlanmayıb. Avropa Komissiyasının

Prezidenti Ursula von der Leyen və Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel 14 mayda keçirilən seçkilərdə yüksək fəallıq nümayiş etdirən Türkiyə vətəndaşlarını təbrik ediblər.

APA xəbər verir ki, Aİ liderləri bu seçkilərin demokratiyanın qələbəsi olduğunu vurğulayıblar.

Ursula von der Leyen qeyd edib ki, bu, Türkiyə xalqının seçkiyə getmək, səs vermək kimi demokratik hüququndan istifadə etməkdə qətiyyətli olmasının və demokratik təsisatlara dəyər verməsinin açıq göstəricisidir.

Bu seçkilərdə diqqətçəkən məqamlardan biri də Ərdoğan komandasının 16 iri rəngli deputat mandatı qazanmağa müvəffəq olub.

Burada ən çox diqqət çəkən odur ki, T. Türkeş hakim AKP-dən, bacası A. Türkeş isə İYİ Partiyasından Türkiyə Böyük Millət Məclisinə deputat seçilib. Bundan başqa, Türkiyənin siyasi tarixində görünməmiş hal yaşanıb. Belə ki, keçmiş nazir, İYİ Partiyasının Yaxın Şərq Siyasətləri Başçısı Selim Ensarioğlu İstanbuldan, oğlu, İYİ Partiyasının Diyarbəkir üzrə sədri Vecdin Ensarioğlu Diyarbəkirə, qardaşı oğlu Qalip Ensarioğlu isə AK Partiya Diyarbəkirəndən deputat seçilib.

Qardaş ölkədəki seçki prosesi Azərbaycanda da çox yaxından izlənilirdi. Tanınmış simalar seçki barədə fikirlərini bölüşüblər.

"Türkiyədəki seçkilər dünya, xüsusilə Azərbaycan üçün önəmlidir. Türkiyənin dünyada və regionda siyasi, iqtisadi, hərbi təsir imkanları artıb, Azərbaycanın ən yaxın

müttəfiqi, qardaş ölkədir".

Bu fikirləri **AĞ Partiya sədri Tural Abbaslı** səsləndirib. O bildirib ki, proses ABŞ və Avropa ölkələrinin diqqətindədir, çünki onlar güclənən, yeni oyunçu istəmirlər.

T. Abbaslı qeyd edib ki, bu səbəbə görə onlar müxalifəti dəstəkləyiblər: "AKP-nin həm parlamentdə qalib gəlməsi, həm də Cümhur İttifaqının rəhbərinin qalib gəlməsi önəmli idi, çünki Qarabağ məsələsi hələ də tam həllini tapmayıb. Bu prosesdə Türkiyənin dəstəyinə ehtiyac var. Azərbaycanlıların əksəriyyəti Rəcəb Tayyib Ərdoğanı dəstəkləyirdi. Seçkilərin demokratik, şəffaf və ədalətli keçməsi nəticələrdən bəllidir. İqtidar partiyası bu qədər riskli

nın demokratik seçki ənənələri olan bir ölkədə 20 illik iqtidardan sonra, həm də Qərbin böyük güclərinin ona qarşı birləşdiyinə baxmayaraq, parlament seçkilərini udması və prezident seçkilərində birinci turda qalib gəlməsi üçün azacıq səsinin çatmaması böyük uğurdur: "Ümid edirik Ərdoğan ikinci turda qalib gələcək və başlatdıqları işləri sona çatdırmaq və Qarabağın işğalına son qoyulması üçün əlindən gələni edəcək. Qarabağın azadlığı üçün Türkiyənin daha prinsipial mövqe sərgiləməsinə ehtiyac var. Ərdoğan Türkiyəni regionun nüfuzlu dövlətlərindən birinə çevirib. Növbəti beş ildə Türkiyə dünyanın birinci onluğuna daxil olan iqtisadi və hərbi baxımdan güclü, demokratik, hüquqi dövlət olacaq".

"Tarixin bütün sınaqlarından uğurla çıxan Türkiyə və qardaş türk xalqı bu dəfə də sınaqdan uğurla çıxdı. Mayın 14-də Türkiyə dövləti və xalqı dünyaya demokratiya dərsi keçdi".

Bu fikirlər də **Milli Məclisin deputatı Vüqar İskəndərova** məxsusdur.

O qeyd edib ki, bu il 100 yaşını qeyd edən Türkiyə Cümhuriyyəti yüksək səviyyədə baş tutmuş Prezident və Parlament seçkiləri üçün bir örnek oldu: "Türk xalqı bir tərəfdən dünyaya demokratiya dərsi keçdisə, digər tərəfdən də 21 illik Ərdoğan iqtidarına dəstəyini nümayiş etdirdi. Yəni, mayın 14-də hakim komandanın xalqın böyük əksəriyyətinin etimadını qazanması mövcud siyasi elitaya Türkiyə cəmiyyətinin etimadının göstəricisidir. Ortada olan nəticələr onu deməyə əsas verir ki, xalq öz siyasi liderinə növbəti dəfə etimad göstərdi".

Deputat deyib ki, dünyanın siyasi liderləri arasında ilk olaraq Azərbaycan Prezidentinin türküyəli həmkarını və Cümhur İttifaqını ən çox səs toplaması münasibəti ilə təbrik etməsi iki xalqın sarsılmaz və səmimi qardaşlıq münasibətlərinin təzahürüdür.

Tanınmış siyasi yazar Kənan Rövşənoğlunun da şərhə xüsusi diqqət çəkib.

"Seçkilər Türkiyə üçün bir sıra maraqlı və mühüm nəticələr ortaya çıxardı. Mənim diqqətimi iki nüans cəlb elədi.

Birincisi, Türkiyədə millətçilərin səslərinin bu qədər yüksəlməsi oldu. MHP sürpriz edərək 10 faiz hədəfəndə səs aldı. 10 faizdən çox Maral Akşəner aldı. 5 faiz də Sinan Oğan. Yeni üst-üstə 25 faiz səs edir. Bu, fantastik göstəricidir.

İkinci "sürpriz" AKP-dən qoparılar oldu. Böyük ümidlər bəslənən Əli Babacan və Əhməd Davudoğlu səs ala bilmədilər. 25 faiz CHP-nin səsi, 10 faiz AKŞener, 10 faiz isə Kamal Kılıçdaroğlu kürd səsinə aldı. Bu tərəfdən səs ala bilmədi. Əvəzində hərəsinə 10 mandat hədiyyə etdi. Qarşıdakı 5 ildə Türkiyədə siyasi dinamikanı bu seçki əsasında şərh etmək lazım gələcək".

□ **Cavanşir ABBASLI, "Yeni Məsəvi"**

səslər əldə edirsə, bu, demokratik seçkidən xəbər verir. Kimse seçkilərin demokratikliyinə şübhə edə bilməz. Bu da Türkiyənin uğurudur. Düşünürəm ki, Sinan Oğana verilən səslərin əksəriyyəti Ərdoğanı gedəcək. Tərəddüd edən seçicilər, hər ehtimala Kamal Kılıçdaroğluna səs verənlər parlamentdə Ərdoğanın qalib olduğunu görərək siyasi sabitliyə görə böyük ehtimalla Ərdoğanı səs verəcək. İnanıram ki, ikinci turda 52-53 faiz səs çoxluğu ilə Ərdoğan qalib gələcək".

Azərbaycanın sabiq baş naziri, AXP sədri Pənah Hüseyn də Türkiyədə keçirilən prezident və parlament seçkilərini dəyərləndirib.

Musavat.com həmin dəyərləndirməni oxucularına təqdim edib: "14 may Türkiyə seçkilərinin ən böyük nəticəsi: Türkiyə qalib gəldi! Ərdoğan prezidentliyində Türkiyə seçki sistemi, Türkiyə demokratiyasının ən həlledici nailiyyəti sınaqdan şərəflə çıxdı. Heç bir kaos, qarışıqlıq olmadı. Seçkinin nəticələrini şübhə altına alan şikayətlər belə olmadı. Təkcə buna görə də əlbəttə ki, həm də, əsas rəqibi üzərində və parlament seçkilərində aydın bir fərqlə qalibiyyətinə görə Ərdoğanı və bütün Türk Millətinə təbriklər, təşəkkürlər! Yolunuz açıq olsun. Yola davam!"

"Seçkilərdə Ərdoğanın liderliyi ilə AKP və Cümhur İttifaqı parlaq qələbə qazandı və bu bizi sevindirir".

Bu sözləri xalqçebhe-si.az saytına açıqlamasında Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədri, deputat Qüdrət Həsənquliyev deyib.

BAXCP sədri qeyd edib ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğan

Rusiya “sülhməramlılarının” müvəqqəti nəzarətində olan ərazimizdə separatçı ünsürlərin “dövlətçik-dövlətçik” oyunu davam edir. Eyni zamanda, gələn bilgilərə görə, Azərbaycan dövləti oyuncaq rejimin mühasirəsini də rəldiçə onların arasında didişmə-çekişmə də güclənir. Xəbər verdikimiz kimi, qondarma “DQR”-in “Təhlükəsizlik Şurasının keçmiş katibi” Samvel Babayan bu həftədən Xankəndidə mitinqlər keçirməyə hazırlaşdığını bildirib. Bu barədə “Past” qəzeti məlumat yayıb.

Qəzetin yazdığına görə, Samvel Babayan əsas məqsədinin “dövlət naziri” vəzifəsinə təyin olunmaqdan ibarət olduğunu söyləyib. Babayan öz çevrəsində məqsədinə çatmaq üçün hər şeyə hazır olduğunu söyləyib.

“Bildiyiniz kimi, Qarabağda (ermənilər arasında-red.) Araik Arutyunyana qarşı olan və ona kifayət qədər pis münasibət bəsləyən çoxlu insan var. Bu səbəbdən Babayanın niyyəti kifayət qədər böyük rezonans doğurub. Mayın 9-da Ruben Vardanyanın təşkil etdiyi mitinq Ermənistan hakimiyyətinin xoşuna gəlməyib və əldə etdiyimiz məlumatlara görə, həm də bu səbəbdən Nikol Paşinyana xidmət edən Qarabağ erməniləri arasında bəzi siyasi dairələr, o cümlədən Samvel Babayan hərəkəti keçib”, - deyər qəzet yazıb.

Xatırladaq ki, “Rusiya desanti”, hələ də Qarabağda sülənən Ruben Vardanyan mayın 9-da Xankəndidə Bakıya qarşı tərribatçı mitinq təşkil eləmiş, növbəti dəfə Azərbaycana meydan oxumuşdu. Lakin mitinq

Xankəndidə “yorgın davası”: separatçılar bir-birini qırır

“Miting-miting oyunu” nəyə hesablanıb; **politoloq**: “Ruben Vardanyanın yenidən aktivləşməsi birbaşa kənar güclərin sifarişidir”

çox sönük keçmişdi.

Samvel Babayan qarabağlı olmayan Ruben Vardanyanın qatı əleyhdarlarından sayılır. Bəs onun mitinq cəhdləri nə verəcək? Ümumiyyətlə, separatçılar arasında didişmə-çekişmə qanlı toqquşmalara gətirə bilərmi?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin sektor müdiri İlyas Hüseynov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Ruben Vardanyanın yenidən aktivləşməsi birbaşa kənar güclərin sifarişidir. Digər tərəfdən, Ruben Vardanyan qondarma rejimdəki postundan kənarlaşdıqdan sonra

gözlənilirdi ki, onun bölgəni tərk etməsi baş versin: “Çünki Vardanyan projesində əsas hədəf bundan ibarət idi ki, o, separatçı rejimdə “dövlət naziri” “vəzifəsi”ndə bir müddət özünə nüfuz qazandıqdan sonra Xankəndidən Ermənistan transfer olunacaq və Nikol Paşinyan hansısa formada hakimiyyətdən uzaqlaşdırılacaq, yerinə Ruben Vardanyan gətiriləcək. İrəvanda Rubenin aktivləşməsi gözlənilirdi. Lakin Vardanyan projesi iflasa uğradı. Ötən həftə Vardanyanı yenidən yoxlamaq üçün ona mitinq keçməsi

göstərişi oldu. Lakin Vardanyanın mitinqi çox sönük keçdi. Bəlli oldu ki, artıq Vardanyan kartı işə yaramır. Bu mitinq Ruben Vardanyanın siyasi meyit olduğunu bir daha ortaya çıxardı. Onun Qarabağda ermənilər arasında nüfuzunun olmadığı tam aydınlaşdı. Ona görə də qarabağlı separatçı ermənilərdən olan Samvel Babayan bu vəziyyəti özünün irəli çıxması üçün fərsət kimi görür. Əslində separatçılar da “miatsum hərəkəti”nin sonunun yetişdiyini bilirlər. Sadəcə olaraq, hesab edirlər ki, özlərinin guya güc olduqla-

rını mitinqlər keçirməklə göstərə bilərlər. Bu cür aksiyalar separatçıların son çırpıntıları kimi dəyərləndirilə bilər. Samvel Babayan mitinq keçirməklə Araik Arutyunyana təsir göstərməyə çalışır ki, qondarma rejimdə onu “vəzifəyə” qaytarsın. Araik onun istəklərini yerinə yetirməyəcəyi halda münasibətlərində gərginlik arta bilər”.

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, **Xankəndi erməniləri özələrini çətin vəziyyəti salıblar. Reallıqla hesablaşmaq istəmirlər, reallığı dəyişməyə də gücləri çatmır. Yenidən 80-90-cı illərin mitinq taktikasına qayıdılar. Ancaq yenə də yalınlar**: “Başa düşmərlər ki, artıq bu metodlar işləmir və 30 il əvvəlki taktikaya qayıtmağın mənası yoxdur. Rusiyanın göndərdiyi və dəstək verdiyi Ruben Vardanyan artıq istədiyi kütləvilikdə mitinqlər keçirə bilmərsə, digər separatçı canilərin də çağırdığı mitinqlərin zəif olacağı əvvəldən aydındır. Bu cür mitinqlərlə separatçılar yalnız “mən daha izdihamlı mitinq keçirdim” deyər digərlərindən üstünlüyünü göstər-

mək istəyirlər. “Miting-miting oyunu” ilə onlar ən uzağı ictimai rəy davası apara bilərlər. Belə mitinqlərlə separatçı quldur rejim özünü düşdüüyü vəziyyətdən xilad edə bilməz. Dediğimiz kimi, reallıqlar artıq 30-35 il öncəkindən fərqlidir və artıq qondarma mitinqlərlə nə Azərbaycanın, nə də dünyanın mövqeyinə təsir etmək mümkün deyil. Ruben Vardanyan Xankəndidə yad ünsürdü, ona götə də dəstək qazana bilmir. Samvel Babayanın bir az reytingi qalıb. Amma oradakı bədbəxt ermənilər artıq passiv kütləyə çevriliblər, onları tərpətmək mümkün deyil. Hər dəfə tərpənmək istəyəndə Azərbaycan tərəfindən elə cavab alırlar ki, bir az da geri çəkilməli olurlar. Ona görə də Babayanın da mitinq cəhdlərinin nəticə verəcəyi, dəstəklənəcəyi inandırıcı deyil. Orada qarşıdurma ehtimalları da yox dərəcəsindədir. Çünki güclü tərəflər yoxdur, həm də onların içərisində ümitsizlik hökm sürür. Bu cür ümitsizlik içərisində bir-biri ilə sərt qarşıdurmaya gedəcəkləri gözlənilmir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Kreml: “Rusiya türk xalqının seçiminə hörmətlə yanaşacaq”

Rusiya türk xalqının seçiminə hörmətlə yanaşacaq.

APA xəbər verir ki, bunu Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

Peskov qeyd edib ki, Rusiya tərəfi Moskva ilə Ankara arasında əməkdaşlığın davam edəcəyinə və genişləndəcəyinə inanır.

Kreml rəsmisi onu da vurğulayıb ki, Rusiya Türkiyədə prezident seçkilərinin gedişi ilə bağlı xəbərləri diqqətlə izləyir.

“Türkiyə şəffaf seçkilərin keçirilməsini təmin etməyə, qanunsuz hərəkətlərin qarşısını almağa qadir olan güclü suveren ölkədir”, - Peskov əlavə edib.

Peskov: “Minsk Lukaşenkonun səhhətində problem barədə məlumat verməyib”

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib ki, Minsk Belarus lideri Aleksandr Lukaşenkonun səhhətində problem barədə rəsmi məlumat verməyib.

APA RT-yə istinadən xəbər verir ki, Lukaşenkonun xəstəliyi ilə bağlı xəbərləri şərh edən Kreml rəsmi məlumatlara diqqət yetirməyə çağırır.

“Minskədən belə bir rəsmi mesaj olmayıb”, - Peskov vurğulayıb.

Bundan əvvəl Dövlət Avrasiya inteqrasiyası və Dumasının MDB işləri, həmvətənlərlə əlaqələr

komitəsi sədrinin birinci müavini Konstantin Zatulinski Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun xəstələndiyini açıqlamışdı.

Eyni zamanda o, Belarus liderinin sağlamlığı üçün ciddi təhlükənin olmadığını bəyan edib.

Yanvar da Lukaşenko xəstəlikləri ilə bağlı şayiələri təkzib edib və bundan sonra da yaşayacağına söz verib.

Rusiya Britaniyanın Ukraynaya əlavə silah verməsinə qarşı cavab tədbirləri görəcək

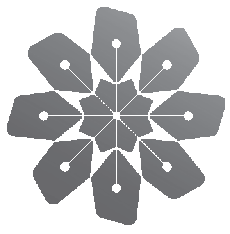
Kreml Böyük Britaniyanın Ukraynaya əlavə silah tədarük etmək planlarına mənfi reaksiya verib.

APA xəbər verir ki, bunu Kremlin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

Peskov qeyd edib ki,

Böyük Britaniyanın Ukraynaya əlavə silah tədarükünü planlaşdırması xüsusən hərbi əməliyyatın ge-

dişinə təsir etməyəcək, lakin Rusiyanın cavab tədbirləri görməsinə səbəb olacaq.

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Ermənistan sülh əleyhinədir. May toqquşmaları da bunu sübut etdi. Məhz Brüssel masası ərəfəsində sərhəddə münacişə yaratması İrəvanın sülhə qarşı çıxdığını göstərir. Ona görə Ermənistan sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər törətməkdə davam edir. Əgər rəsmi İrəvan Brüsseldə sülh danışıqlarında irəliləyişdə həvəsli olsaydı, Zod istiqamətində təxribatlara əl atmazdı.

Odur ki, Ermənistan "Brüssel döyüşləri" lazım idi. Bundan sonra bu ölkədən sülh gözləməyə dəyməz. Çünki hər sülh danışıqları ərəfəsində Ermənistan prosesi pozur. Bu dəfə də Brüssel görüşlərinə zərbə vurdu. Ermənistan lideri Nikol Paşinyan Rusiyanın "çörəyinə yağ sür-tən" Zod istiqamətində təxribatlarla bir daha təsdiqlədi ki, həm sülh istəmir, həm də iki stulda oturur. Bu riyakar siyasət isə onu bir gün strateji seçim etmək məcburiyyətində qoyacaq: ya Qərb, ya Rusiya, ya sülh, ya müharibə...

Prezident İlham Əliyev də son çıxışlarında bəyan edib ki, Ermənistan sülh prosesini ləngidir. Ölkə başçısı İrəvana eşitdirdi ki, əgər Ermənistan sülh istəmirsə, olmayacaq! Çünki sülh müqaviləsi imzalamayan başqa ölkələr də var. Lakin sülh əleyhinə olma-

sı Ermənistanı fayda verməyəcək. Nəhayətdə itirən yenə erməni xalqı olacaq. Çünki sülh erməni hərbcilərin ölməməsi deməkdir, iqtisadi artım deməkdir, Türkiyə ilə sərhədlərin açılması deməkdir, Avropa paya çıxış deməkdir. Bunu Paşinyan və komandası yaxşı anlayır, amma yenə də sülh danışıqlarını pozur. O zaman bölgədə davamlı sülh əleyhinə təxribatlar, cinayətlər törədən Ermənistan necə məcbur edilə bilər? Azərbaycanın sülhə məcburetme əməliyyatı nədən ibarət olmalıdır?

Hərbi ekspert Ramil Məmmədlinin sözlərinə görə, mayın 11-də baş verən hərbi təxribatların əsas səbəbi odur ki, Ermənistan mövcud vəziyyətdə sülh müqaviləsini imzalamaq istəmir: "İkinci məqam odur ki, Azərbaycanı Qərb dairələri, Avropa təsisatları qarşısında

çıxılmaz vəziyyətə salmaqla, baş verənləri bizim üzərimizə atmaqla sülh müqaviləsinin imzalanmamasının baskarı kimi göstərmək istəyirlər". **Hərbi analitikin sözlərinə görə, danışıqlar Qərb ölkələrinin vasitəçiliyi ilə keçirilir:** "Belə bir durum Rusiyanı qane etmir. Sülh istiqamətində aparılan danışıqları pozmaq üçün Rusiya Ermənistan hərbi dairələrindəki adamları vasitəsilə vəziyyəti gərginləşdirir".

Qarabağ

ÜSAVAT
N 83 (8219) 16 may 2023

Ermənistan sülh istəmir - bir halda mümkündür ki...

May toqquşmaları da sübut etdi ki, İrəvan sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər törətməkdə davam edir - ekspertlərin rəyi

2023-cü ildə sülh müqaviləsinin imzalanmasını real hesab etməyən R.Məmmədli deyir ki, Azərbaycanın sülhə məcburetme variantı isə başqa bir formatda həyata keçirilə bilər: "Qarabağdakı ermənilər 1 aydır ki, sakit durublar. Qarabağda Ermənistanın Müdafiə Nazirliyinə təbə olunan ümumqoşun ordusu yerləşir. Onun çıxarılmasını tələb etməklə Ermənistanı təzyiq edib sülh sazişinin imzalanmasına nail ola bilərik. Əs-

lində vəziyyət gərgindir. Azərbaycanın mövqeyi aydındır, Ermənistan isə qeyri-adekvat mövqe nümayiş etdirir. Belə olan halda atılacaq yeganə addım lokal hərbi əməliyyatların həyata keçirilməsi ola bilər. Yalnız bu halda Ermənistan sülhə məcbur edilə bilər".

Hərbi ekspert Ədalət Verdiyevin fikrincə, Ermənistanın adıçəkilən istiqamətdə cəmləşməsində başlıca məqsəd Zod mədənlərinə nəzarəti bərpa etməkdir.

Onun fikrincə, rəsmi İrəvanın sülhə bağlı verdiyi bəyanatların heç bir əsası yoxdur.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlı düşünür ki, İrəvan sülh istəmir, 30 illik uzatma taktikasıdan yenə istifadə edir: "Prosesi xeyirlərinə dəyişə biləcəklərini düşünürlər. Hərçənd Ermənistanı hərbi zərbələrlə də tərbiyə etməyin mümkün olmayacağı fikri hər keçən gün güclənir. Azərbaycan üçün iki yol qalır: danışıqlar masası davam etsə də, hədəflərinə praktiki addımlarla çatmaq və İrəvana qarşı siyasi-iqtisadi təcrid strategiyasını daha da genişləndirmək".

Siyasi təhlilçi Turan Rzayev isə hesab edir ki, budəfəki təxribat müəyyən mənada gözlənilən idi: "Ermənistanın növbəti dəfə vəziyyəti gərginləşdirməsində iki başlıca məqsədi var: rəsmi İrəvan bununla ənənəvi olaraq Azərbaycanı hər hansı addımlar atmağa məcbur etmək və son nəticədə vəziyyəti gərginləşdirməkdə və ya təcavüzdə ittiham etmə istəyir".

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Emil SALAMOĞLU

Etiraf edim ki, biz bu sətirləri yazanda Brüsseldə üçtərəfli görüş hələ başlamamışdı. Daha dəqiq desək, onun başlanmasına bir saat qalmışdı. Bəlkə də bir az tələskənlik kimi yozula bilər, amma biz görüşün start götürməsinə gözləmədik. Bunun da səbəbləri vardı.

Hüseyinbala SƏLİMOV

ma var, amma daha ciddi irəliləyişlər üçün danışıqları davam etdirmək lazımdır. Burada qeyd edək ki, Blinken cənablarının bu sözlərini əksər təhlilçilər diplomatik nəzakət jesti kimi yozdular - adətən heç nə əldə olunmayanda diplomatlar belə deyir və danışıqlar prosesini davam etdirməyə çağırırlar.

Vaşinqton görüşü bitən və Paşinyan Moskvadan qayıdan kimi təmas xəttində hərbi əməliyyatların yenidən başlanmsı da bir daha göstərdi ki, tərəflər arasında hər hansı ciddi razılaşmadan danışmaq hələ çox tezdir.

Düzdür, burada başqa bir məqam da var. Bu da erməni tərəfinin danışıqların nəticəsinə münasibətidir. Bir dəfə Paşinyan demişdi ki, sülh sazişinin əldə olunmasından bir gün sonra da hərbi əməliyyatlar və hətta müharibə başlaya bilər! Bəli, bu ermənilərin si-

990 metr və ya əgər məsələ payıza qalarsa...

yasi xislətinin göstəricisidir - onların öz vədlərinə, bəyanatlarına və hətta imzalarına olan münasibətidir. Onlar bu gün bir şey deyib, sabah tamamilə başqa cür hərəkət edə bilərlər...

İkincisi, Vaşinqton görüşü dövründə Paşinyanın başqa bəyanatları da olmuşdu. Məsələn, görüş başlayan kimi o, bəyanat verdi ki, əgər iyun ayının birində sülh sazişi imzalanarsa, o, buna çox şad olar. Bu isə o demək idi ki, iyundan tez heç nə baş verə bilməz...

Başqa bir bəyanatında isə erməni baş nazir bildirdi ki, əgər Azərbaycanla Ermənistan arasında məsafə min

metdirsə, bu məsafənin hələ on metri keçilib, deməli, hələ doqquz yüz doxsan metr qalıbdır...

Üstəlik, qarşıda hələ xarici işlər nazirlərinin Moskva görüşü var, hansı ki, mayın 19-da baş tutmalıdır. Marafidir ki, belə diplomatik paralelliyə nə ehtiyac var? Minsk Qrupu mövcud olduğu vaxtlarda ABŞ-ın, Rusiya və Fransanın "səy"lərini bir diplomatik formata sığışdırmaq mümkün olmuşdu. İndi isə bu yoxdur. Rusiya Qərbin prosesə müdaxiləsinin qarşısını almaq, alternativ diplomatik səylərlə çıxış etmək istəyir. Əgər Paşinyan Rusiya ilə Qərb arasında "manevr"lər

etməsəydi bəlkə də bunun qarşısını almaq olardı. Amma Paşinyan iki geosiyasi stulda və ya oturmaqda oturmağa səy edir. Əslində bu da təsədüf deyil.

Bir tərəfdən, Paşinyanın hər şeydən əvvəl erməni olması, digər bir tərəfdən, Rusiyanın İrəvana real təsirlərinin mövcud olması, üçüncüsü, Moskvanın Ukrayna müharibəsi bitənə kimi (ən azı!) Bakı və İrəvana ortaq məxrəcə gəlməyə imkan verməməyə çalışması erməni baş naziri belə diplomatik tryuklara həvəsləndirir. Ruslar gizlətmirlər ki, onlar Brüsseldə və ya xud da Kişinyovda hər hansı nəticənin əldə olunmasında

maraqlı deyillər. Hətta belə xəbərlər yayırırlar ki, tərəflərin yaz təmaslarından sonra daha bir görüş oktyabr ayında İspaniyanın Qranada şəhərində olacaq...

Biz bu sətirləri yazanda ermənilərin hərbi təxribatları davam edirdi. Bu isə o deməkdir ki, otuz illik təxribat maşını öz işindədir. Paşinyan güman edir ki, Rusiyanın Ukraynada qələbəsini gözləməkdə bir məntiq var. Di gəl, bizə elə gəlir ki, bu qələbə olmayacaq. Daha ehtimalı budur ki, Ukrayna Rusiya üçün ikinci bir Əfqanıstan olacaq və Moskva bu hərbi-siyasi bataqlıqda hələ çox çabalayacaq...

Oyunçu apardı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

“Külək istiqamətini dəyişəndə bəziləri divar tikir, bəziləri də yel dəyirmanı”
 (Çin ata sözü)

Doğrudan da insanların və xalqların yaddaşı zəif olur, bunu son Türkiyə seçkilərinə bəzi münasibətlərdə gördük. Ərdoğanın partiyasının, ittifaqının parlamentdə səs çoxluğunu əldə etməsi, prezident seçkisinin 2-ci tura qalması (böyük ehtimalla o turda Ərdoğan qalib gələcək, çünki dünya üzrə ortalama statistika var: kim seçkinin birinci turunda üstün olursa, ikinci turda da onun qalib gəlməsi ehtimalı 85 faizdir) təəccübə səbəb olub. Örnək üçün, deyirlər soğan bahalaşmış, lirə ölüb, zəlzələ camaatı qırıb, insan haqları pisləşib, müxalifət birləşib və sairə. Yəni bütün amillər prinsipçə AKP və Ərdoğanın uduzacağını göstərirdi, bəs necə oldu təzədən seçkini uddular?

Məncə, bunun bir böyük səbəbi var: iqtidar nə qədər bacarıqsız olsa da, millət ona alternativ tapmadı, “yənə buna şükür” dedi. “Altılı masa” deməklə nərdə “altı qoşa” çıxartmaq effekti alınmır axı. Öncədən məlum idi ki, ora toplaşan partiyaların altısı birinə deyir. Kamal Kılıçdaroğlu və CHP qabaqlar nə qədər səs yığdırlarsa, yənə o səsi yığdılar. 2003-cü ildə biz təxminən belə tragikomik durumu yaşamışdıq. İsa Qəmbəri dəstəkləyən “Bizim Azərbaycan” bloku guya 32 partiya və ictimai təşkilatdan ibarət idi, lakin seçki günü və ondan sonra ortada yalnız müsavətçilər qalmışdı, həmin qurumların 32 nəfəri tapılmırdı.

İkincisi, AKP-yə qarşı ittihamlar irəli sürmək asandır, lakin türk xalqı onun hakimiyyətə gəlməsindən öncəki illəri unutmayıb. Məndə həmin vaxta aid türk pulları var idi. Elçibəyin dönəmində İstanbulda ali məktəbə qəbul olunan qardaşım tətillərdə getirmişdi. 250 min türk lirəsi dəmir pul idi. Bizim dildə desək, qəpik. Son vaxtlara qədər evdə haradasa qalırdı, uşaqlara verirdim, dığırıdım oynadırdılar. İndi internetdə baxdım, 2001-ci ildə, Ərdoğan təzə-təzə hakimiyyətə gələn dövərdə 1 ABŞ dolları 1 milyon 250 min türk lirəsi imiş. İnflyasiyanın miqyasını təsəvvür edin... Yəni hazırkı inflyasiyanı görəndə türk xalqı o dövrdəki inflyasiyanı da unutmayıb. O cümlədən 90-cı illərdə 10 ildə 10 dəfə dəyişən koalision hökumətlərin uğursuzluğu xalqın yadından çıxmayıb və bu, özünü seçki qutusu başında göstərir.

Həmçinin AKP-yə qədər PKK-çıların, cürbəcür kənar və iç düşmənlərin Türkiyədə at oynatması da yaddan çıxmamalıdır. Bu seçkidə səs faizlərinin xəritəsinə diqqətlə baxdım, rəngli mənzərə qərribə təəssürat oyadırdı. AKP və Ərdoğan səs verənlərin çox olduğu bölgələr “İç Anadolu” deyilən Türkiyənin mərkəzi regionlarıdırsa, onu istəməyənlər əsasən sınır və sahil bölgələrdədir (Ankara və İstanbul daxil). AKP narıncı rəngdə, onun müxalifəti isə qırmızı rəngdə idi, nəticədə Türkiyə qanlı-alovlu çənərbərə, düşmən əhatəsinə alınmış şəkildə görünürdü! O cümlədən separatçıların çox olduğu kürd bölgələrində Kılıçdaroğlu ilə yanaşı YSP-nin (Öcalansevər Dəmirtaşın təzə partiyası) üstünlük qazanması sizə nəse demirmi? Görünür, türk xalqına nəse deyir. Həmin xəritə Atatürkün zamanındakı Türkiyə, Qurtuluş savaşı ilə paralellər aparənları doğruldu sanki. Ona görə də onlar yenidən Ərdoğanın partiyasını seçdilər.

Mahir siyasi oyunçu olan Ərdoğan bu seçkidən öz üçün nəticələr çıxaracaq. Çünki müxalifəti udməq hələ hər şey deyil, AKP-nin və Ərdoğanın səslərində də ciddi azalma var. Ərdoğan son 20 ildə artıq bir neçə dəfə bu cür mənevrlər edərək siyasətini dəyişib, daha doğrusu, ona yeni yön verib və bundan yalnız uduşla çıxıb. Məsələn, 2000-lərin əvvəlində Gülen tərəfdarları olan dindar kəsim AKP-yə dəstək verirdi, onun üzərindən öz işlərini görmək istəyirdilər. Necə deyirlər, “yemədilər, getdilər”. Yaxud öncə dindar-demokrat elektoratın könlünü alan AKP son illər millətçi-demokratlarla koalisiyadadır.

Dəli şeytan deyir ki, 28 maydan sonra AKP CHP ilə də yaxınlaşa bilər, çünki məntiqə növbədə liberal-demokratıyadır. İnanmırsınız, inanmayın...

Kapitulyant Ermənistanın rəhbərliyi Azərbaycanla sülh anlaşması imzalamaq əvəzinə, sülh oyununa davam edir. Sırağün Brüsseldə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə üçlü formatda reallaşan 5-ci görüşün heç bir ortaq sənəd imzalanmadan bitməsinin tək səbəbi də yənə İrəvandır, baş nazir Nikol Paşinyanın cığallığıdır.

Aydın görünür ki, erməni tərəfi, heç olmasa, Rusiya-Ukrayna müharibəsi bitənədək vaxt uzatmağa çalışır. Hansısa möcüzəyə, regionda və dünyada şərtlərin onun xeyrinə dəyişəcəyinə ümid edir. Ermənistan habelə zamanı uzatmaqla Fransa hesabına öz ordusunu silahlandırma biləcəyinə xəyal edir. Ancaq hansı maliyyə resursları hesabına? Sual budur.

İrəvan paralel surətdə sülh prosesinə “Qarabağ məsələsi” ilə, Qarabağdakı erməni əhalinin təhlükəsizliyinə beynəlxalq zəmanət tələbi (əslində status tələbi) ilə ciddi əngəl yaratmaqdan əl çəkmir. Halbuki bu “məsələ”nin Ermənistanla, sülh sazişinə dəxli yoxdur. Bakı buna izn verməyəcək. Di gəl, cəhdlər səngimir. Bu da növbəti fakt.

“Qarabağda qərbyönlü əhval-ruhiyyə mövcud deyil. Soros yoxdur. NATO-nun əvəzinə Rusiya sülhməramlı kontingenti dayanıb. Lakin indi insanlar Rusiyaya qarşıdır. Sizcə, niyə? Bu, Qərbə görə baş verməyib, Rusiya özü günahkardır. Burada özünə qarşı münasibəti Rusiya özü formalaşdırır”.

“Yeni MİSAVAT”ın məlumatına görə, bunu Brüssel görüşü günü Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi, Nikolun “sağ əli” sayılan Armen Qriqoryan “Novaya qazeta Europe” qəzetinə müsahibəsində bildirib.

Qriqoryan Rusiya sülhməramlılarından heç nə gözləmədiklərini bildirib. Onun sözlərinə görə, Ermənistan indi Qarabağa beynəlxalq müşahidə missiyası göndərmək üçün lobbicilik edir.

Jurnalist Rusiyanın konkret nə istədiyi barədə xəbər alıb. “Məsələn, versiyalardan biri İlham Əliyevə Zəngəzur dəhlizindən keçərək Türkiyəyə yol açmağa kömək etməkdir. Azərbaycan qazı adı altında Rusiya qazı sanksiyalardan yan keçməklə bu dəhlizdən keçəcək”, - deyə jurnalist Yan Şenkman sualla bərabər belə bir fərziyyə irəli sürüb.

“Amma bu, artıq baş verir, qaz artıq mövcud infrastruktur çərçivəsində axır. Lakin məsələ təkəcə bundan ibarət deyil. İstənilən halda Ermənistan heç vaxt öz ərazisindən ekstraterritorial dəhlizin keçməsinə razı olmayacaq. Bizim üçün bu, qırmızı xətdir. Müharibə olacağına, deməli, müharibə”, - deyə Qriqoryan özündən razı şəkildə iddia edib.

Belə çıxır, Azərbaycan öz ərazisindən bir ovuc erməniyə bizim nəzarətimizdən kənar “Laçın dəhlizi” verəndə bu normaldır, amma Ermənistan öz ərazisindən 300 minlik

Ermənistanı və separatçıları cəzalandırmaq zamanı! - Mişelin o açıqlaması...

Brüssel görüşü günü İrəvandan absurd Zəngəzur iddiası; Paşinyanın “sağ əli” yənə başından yekə danışdı; **Ter-Petrosyanın adamı isə erməniləri xəbərdar edir:** “Bakının sülh şərtlərini qəbul etməsək, yeni müharibə qaçılmaz olacaq...”

Naxçıvana eyni dəhlizi açma bilməz, çünki bu onun üçün “qırmızı xətt”dir? Yəni İrəvan özünə rəva bilmədiyini beləcə, həyasızcasına bizə görür. Çünki Azərbaycanın da analoji “qırmızı xətt”ləri var.

Qriqoryan hələ üstəlik, Zəngəzur dəhlizinə görə “müharibəyə hazır” deyir. Rəsmi Bakı isə dəfələrlə bəyan edib ki, bu dəhlizlər eyni statusda olacaq: ya dəhliz məntiqi, ya da yol məntiqi. Simmetriklilik və ədalətli yanaşma!

Odur ki, Ermənistan rəhbərliyi boşuna “stəkanda fırtına” yaratmasın. İşə bax, ermənilərə birtərəfli qaydada “Laçın dəhlizi” verək ki, İrəvan ondan istifadə edib Qarabağdakı quldur-terrorçuları əleyhimizə silahlandırın. Bu, daha olmayacaq! Əlavə olaraq, 10 noyabr (2020) kapitulyasiya sənədinin 9-cu bəndində Zəngəzur yolu ilə bağlı aydın yazılıb: maneəsiz hərəkət. Yəni dəhliz məntiqi. İrəvan ona məhəl qoymayacağına, Bakı da 6-cı bəndin Laçın dəhlizi ilə bağlı hissəsini ignor edəcək.

Artıq edir - Laçının girişində, Ermənistanla sərhəddə aprelin 23-də nəzarət-yoxlama məntəqəsi qoymaqla. Yeri gəlmişkən, Şarl Mişel 14 may görüşündən sonrakı məlum çıxışında həmin postla bağlı heç bir narazılıq, irad ifadə etmədi. Yəni Azərbaycan daha bir prinsipial məsələdə öz haqlı mövqeyini artıq Qərbə və Rusiyaya qəbul etdirmiş sayıla bilər...

İrəvanın sülhdə maraqlı olmadığının növbəti sübutu kimi mayın 14-də Brüsseldə üçlü formatda danışmalar gedə-gedə (!) Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən ordumuzun Kəlbəcər rayonundakı mövqelərinin miniaturlardan (!) atəşə tutulmasını göstərmək olar.

Bundan əlavə, Qriqoryanın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı “qırmızı xətt”i Ş. Mişelin “Naxçıvana əlaqələrlə bağlı tərəflərin mövqeləri çox yaxınlaşıb” ifadəsi fonunda iqlat təəccüb doğurur. Belə görünür, İrəvan mənasız dirənişi davam etdirmək niyyətindədir.

Yaxud Laçın yolunun da dəhliz məntiqi ilə işləyəcəyini artıq qəbul etməli, sərhəddə qoyduğumuz yoxlama-nəzarət postu ilə bağlı ona-buna, Beynəlxalq Məhkəməyə mənasız şikayətlərə son qoymalıdır. Paralel surətdə Qarabağda separatçıları Azərbaycan əleyhinə qızıdırmağı dayandırmaqlıdır. Əks halda, Bakı nə edəcəyini yaxşı bilir...

“Həm Ermənistan, həm də Qarabağda yerləşən qeyri-qanuni erməni dəstələri tərəfindən törədilən təxribatlar onu göstərir ki, əks-əməliyyat aparılması məsələsinin vaxtı çoxdan yetişib. Görünür, biz vaxt olmayacağına nida işarəsi!”

Bunu Musavat.com-a açıqlamasında politoloq Fikrət Sadıxov deyib.

Politoloqun fikrincə, Ermənistan Qarabağdakı separatçıları təxribatlara ona görə cəlb edir ki, danışmalar zamanı Azərbaycanı etnik təmizləmədə günahlandır-sın, təcavüzkar bir dövlət kimi qələmə versin: “Paşinyan sazişə imza atmaqdan çəkinir. Qorxur ki, müxalifət, “Qarabağ klani”, revanşistlər onu hakimiyyətdən devirə bilər. Daha anlamır ki, Azərbaycanla üzleşəndə və itkilər verəndən sonra onun vəziyyəti daha da gərginləşəcək. Bunu dərk etmək üçün siyasi təcürbə, uzaqgörənlik lazımdır. Hansı ki, Paşinyanda yoxdur. Görünür, vaxt artıq keçib. Bundan sonra hansısa müsbət təcrübənin olması böyük bir şübhə altındadır”.

Ermənistanın sabiq prezidenti Levon Ter-Petrosyanın Qarabağ danışıqları üzrə müşaviri olmuş (1991-1997) Jirayr Lipariyan isə hesab edir ki, İrəvan Bakının sülh şərtlərini qəbul etməsə, yeni müharibə qaçılmaz olacaq.

Bu barədə o, özünün Twitter sahifəsində yazıb.

“Qarabağ bizim deyil. Müharibə nəticəsində biz Qarabağ haqda nəse danışmaq şansını artıq itirmişik”, - deyə o əlavə edib.

Zatən, Qarabağ, Şuşa 44 günlük savaştan öncə də sizin olmayıb. Ən əsası, heç vaxt olmayacağına nida işarəsi!

□ **Siyasət şöbəsi, “Yeni MİSAVAT”**

Mayın 14-də Avropa İttifaqının paytaxtı Brüssel-də Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında növbəti görüş keçirildi. Xatırladaq ki, 4 saat çəkən bu görüş üçlü formatda sayca beşinci idi.

Görüşdən qabaq Mişel Paşinyan və Əliyevlə ayrı-ayrılıqda bir araya gəlib. Görüş öncəsi aşağıdakı məqamlara diqqət etməkdə fayda var: Ötən ilin sonlarında Ermənistanın cığallığı nəticəsində pozulan Brüssel formatı bərpa olundu. Praqa görüşündən sonra bəzi problemlər yaranmışdı, çünki Fransa prosesə müdaxilə etmişdi, Ermənistan isə Parisin də prosesə qoşulmasını tələb edirdi. Amma Azərbaycan qəti şəkildə buna imkan vermədi, Paşinyan əvvəlki üçtərəfli formata qayıtmalı oldu. Eyni zamanda Azərbaycan Brüssel formatından da, Avropa İttifaqı ilə münasibətlərin vəziyyətindən də razıdır, buna mane olan yalnız Fransa idi və artıq bunun qarşısı alındı. Kişinyovda gözələnən Azərbaycan, Ermənistan, Fransa və Al rəhbərlərinin görüşü isə format deyil, orada keçiriləcək samit çərçivəsində adi qeyri-rəsmi görüş olacaq. Əslində Brüssel görüşünün də pozula biləcəyi haqda zəif ehtimallar var idi. Belə ki, 14 may görüşü ərəfəsi Ermənistan Azərbaycanla sərhəddə son anadək təxribatlara getdi.

Diqqət yetirdinizsə, Ş.Mişel bu dəfə də ilk olaraq Ermənistanın baş naziri ilə ikilikdə görüşdü. Sual olunur: Al rəsmisi niyə həmişə İ.Əliyevdən qabaq N.Paşinyanla bir araya gəlir? Məlumdur ki, Mişel vasitəçi yox, daha çox dialoqa dəstək verən tərəfdir. Bu mənada onun təşəbbüslərinin konkret nəticəyə hesablandığını söyləmək olar.

Görüş sonrası diqqət ediləcək məqamlardan bəhs edərkən qeyd edə bilərik ki, bu dəfə də heç bir ortaq sənəd və ya birgə bəyanat qəbul edilmədi. Hətta görüşün davam etdiyi vaxtda, saat 20.30-da Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Basarkeçər rayonunun Yenikənd yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərindən ordumuzun Kəlbəcər rayonunun Dəmirçidam yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqelərini minatanlardan atəşə tutdu (Müdafiə Nazirliyi). Şübhəsiz ki, bu, Azərbaycana yersiz "güc nümayişi" kimi yozula bilər, amma daha çox Qərbin moderatörlüğündən əndişələnən qüvvələrin əməlinə, Ermənistan-dakı "beşinci kolon"un fəaliyyətinə bənzədi. Görüşsənsə Ş.Mişelin açıqlamaları da geniş müzakirə predmetidir. **Sitat:** "Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin Brüsseldə baş tutan 5-ci görüşündə açıq və nəticəyə yönəlik fikir mübadiləsi aparılıb. Mən onların söyləmələrini təqdir edirəm. Biz birlikdə gündəliyimizdəki bütün məsələləri nəzərdən keçirdik. Sülh müqaviləsi ilə bağlı bu yaxınlarda ABŞ-da keçirilmiş pozitiv danışıqların ardınca Ermənistan və Azərbaycan arasında hərtərəfli sülh razılaşmasının imzalanması istiqamətində həlledici addımların atılması

Brüsseldə sənədsiz başa çatan 5-ci cəhd: hədəfə neçə addım qaldı...

Azərbaycan XİN görüşün "əhəmiyyəti" barədə mövqeyini açıqladı; rəsmi İrəvan "fikirlidir"; ekspertlər deyir ki...

üçün qazanılmış impuls saxlanılmalıdır. "Avropa İttifaqı Azərbaycan və Ermənistanla hərtərəfli normallaşmaya nail olmaq üçün yardım etməyə sadıqdır. Avropa İttifaqının gizli gündəliyi yoxdur, məqsəd tərəflərin hərtərəfli sülhə nail olmasına töhfə verməkdir".

Cənab Mişel ardınca ərazi bütövlüyü ilə bağlı fundamental hüquqlardan bəhs edərkən detalları da qeyd edib: "Liderlər sərhəd məsələləri ilə bağlı ikitərəfli görüşlərin davam etdirilməsinə razılaşıblar. Hər iki lider 1991-ci il Almatı Bəyannaməsinə birmənalı sadiqliyini, Ermənistanın 29 800 kvadrat kilometr ərazisinə və Azərbaycanın 86 600 kvadratkilometrlilik ərazi bütövlüyünə hörmətlərini təsdiqləyiblər".

Eyni zamanda bildirib ki, "Sərhədlərin yekun delimitasiyası danışıqlar yolu ilə müəyyən ediləcək". Yeni söhbət SSRİ tərkibində mövcud olmuş ərazilərdən gedir.

Əslində Azərbaycanın rəsmi kursuna və mövqeyinə tam uyğun açıqlamalaradır. Zəngəzur dəhlizindən bəhs olunmasa da, Ş.Mişelin açıqlamasında üçtərəfli razılaşmada əksini tapan kommunikasiyaların açıqlaması mövzusunda da bəhs edib. Sitat: "Kommunikasiyalarla bağlı tərəflər regionda nəqliyyat və iqtisadi əlaqələrin açılmasına yönəlmiş müzakirələrdə aydın irəliləyiş əldə ediblər. İndi bu mövzuda mövqələr bir-birinə çox yaxınlaşıb, xüsusən də Naxçıvana və Naxçıvandan keçən dəmir yolu əlaqələrinin yenidən açılması ilə bağlı. Onlar komandalılarına dəmir yolu əlaqələrinin açılması və konkret vaxt cədvəli ilə birlikdə zəruri tikinti işlərinin aparılması ilə bağlı prinsiplə razılaşmanı yekunlaşdırmaq tapşırığı veriblər. Onlar həmçinin bu işdə Ümumdünya Gömrük Təşkilatının dəstəyindən istifadə

etmək barədə razılığa gəliblər". **Əlavə edək ki, Ş.Mişel üçlü formatda növbəti görüşün bu ilin iyulunda olacağını anons edib. Həmçinin deyib:** "Biz çox yaxın gələcəkdə Fransa Prezidenti Makron və Almaniya Kansleri Şoltsla birlikdə 2-ci Avropa Siyasi İcması Sammiti çərçivəsində Kişinyovda görüşəcəyik. Mən həmçinin liderləri oktyabrda Qranada keçiriləcək 3-cü Avropa Siyasi İcması sammiti çərçivəsində görüşə dəvət etmək niyyətindəyəm".

Mənzərə yuxarıdakılardan ibarətdir. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi Avropa İttifaqı Şurasının Prezidentinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Prezidenti və Ermənistanın baş naziri arasında Belçikanın paytaxtı Brüsseldə keçirilən növbəti görüşə dair mövqeyini açıqlayıb.

"Avropa İttifaqı Şurası Prezidentinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında bu formatda 14 may tarixli sayca beşinci görüşü iki ölkə arasında normallaşma gündəliyinin irəliləndirilməsi baxımından faydalı və nəticə yönümlü hesab edirik" - rəsmi məlumatda deyilir. Bildirilir ki, ilk növbədə, müxtəlif müdaxilə və şərtləndirmə cəhdlərinə görə 9 aya yaxın müddətdə fasilə verilən "Brüssel formatı"nda görüşün yenidən keçirilməsi tərəflər arasında ən yüksək səviyyədə dialoqun təşviqi baxımından əhəmiyyət kəsb edir. Nazirliyin şərhində qeyd olunub ki, görüş zamanı Azərbaycan və Ermənistan arasında ikitərəfli sülh sazişi layihəsinin razılaşdırılması, sərhədlərin delimitasiyası və kommunikasiyaların bərpası istiqamətləri üzrə konkret nəticələrin əldə edilməsi məqsədilə etibarlı fikir mübadiləsi aparılıb. "Azərbaycan tərəfinin regionda sülh və sabitliyin təmin edilməsi ilə bağlı prinsiplərin mövqeyi bir daha tərəf-müqabilərin diqqəti

nə çatdırılıb. Xüsusilə, dövlətlərin ərazi bütövlüyünə hörmətin bir daha təsbit edilməsi, bu kontekstdə Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazi bütövlüyünün Ermənistan tərəfindən də qəbul edilməsi müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Görüş həmçinin münaqişədən sonrakı normallaşma baxımından vacib olan humanitar məsələlərin müzakirəsi üçün bir fürsət təşkil edib. Bu kontekstdə, xüsusilə itkin düşmüş şəxslərin tələyinə aydınlıq gətirilməsi və minasızlaşdırma sahələrində addımlar atılmasının sürətləndirilməsinin vacibliyi bir daha vurğulanıb. Azərbaycan və Ermənistan arasında bir-birinin suverenliyi, ərazi bütövlüyü və beynəlxalq sərhədlərinin qarşılıqlı tanınması və hörmət edilməsi əsasında münasibətlərin normallaşdırılmasının regionda davamlı sülh və sabitliyin təmini üçün yeganə yol olduğunu bəyan edirik. Bu istiqamətdə münasibətlərin normallaşması üçün tərəqqi əldə edilməsinə dəstək verən səyləri alqışlayır, bu məqsədi güdən beynəlxalq tərəfdaşlarla dialoqu və qarşılıqlı fəaliyyəti davam etdirməyə hazır olduğumuzu bir daha təsdiq edirik", - XİN-dən bildirilir.

Azərbaycanın aydın mövqeyi fonunda rəsmi İrəvan "fikirlidir" görünür, ən azı ərazi bütövlüyü ilə bağlı mövqenin bir daha təsbit olunması, Qarabağ separatçılarına hər hansı işarə olunmaması Ermənistan üçün məyusedicidir. "Dağlıq Qarabağ" adlı yarıqdan əsər-ələmət yoxdur, bu da Azərbaycan diplomatiyasının növbəti uğurudur.

Bu arada rusiyalı tanınmış politoloq və şərqşünas Aleksandr Skakov Brüssel prosesi ilə bağlı bildirib ki, mövcud vəziyyətdə ən neqativ tendensiya bir neçə danışıq formatının paralel gətməsidir: "Sülh müqaviləsinin formalaşması prosesinə eyni za-

manda Rusiya, ABŞ, Avropa İttifaqı, Fransa və artıq gördüyümüz kimi, Almaniya da təsir edir. Bütün xarici oyunçular bu prosesdə bir-biri ilə rəqabət və mübarizə aparır. Belə bir rejimdə işləmək, xüsusən də razılığa gəlmək çox çətindir". **Bununla belə, Skakova görə, kollektiv Qərbin bir əsas məqsədi var - Rusiyanı nişanlanma prosesindən və bölgədən kənarlaşdırmaq:** "Rusiya isə təbii ki, öz həll sənarisini irəli sürərək regionda qalmaq istəyir. Bu da İrəvanla Bakı arasında sülh sazişinə gedən yolda əlavə çətinliklər yaradır. Əsl həll üçün isə bir nüfuzlu vasitəçi lazımdır. Bunu isə Avropa Şurasının rəhbəri, Qərbdən olan mode-

ləndirmək olar. Şarl Mişel Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü xüsusi qeyd etdi, hətta kv.kilometrini də göstərdi, bir az da artıq dedi: 86.6 əvəzinə, 89.6 rəqəmini göstərdi. Onun "səhv"inin səhv olmadığını da göstərə bilərik. Hər halda, bu yanaşma Qarabağın bütövlüyünün onlar tərəfindən qəbul edildiyini, Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olduğu üçün avropalı diplomat tərəfindən qəbul edildiyini göstərir. Digər məqamları da qeyd etmək olar. Amma siz özünüz faktları ardıcılıqla düzdünüz, əlavəyə ehtiyac yoxdur. Faktlar zənciri bizim isteklərimizə uyğun düzülüb". **Ekspertimiz bildirdi ki, ermənilərin də bundan narahat olduğu aydın görünür:** "Ermənistanın təhlükəsizlik şurasının katibi Armen Qriqoryan bu narahatlığı dilə gətirdi ki, Zəngəzur dəhlizi ekstraterritorial ərazi olaraq onlar üçün qəbul edilməzdir, qırmızı xəttidir, hətta müharibəyə də hazırdırlar. Burada məş-

hur sual var, amma etika qaydalarına əməl edib, açıqlamıyıq..." Son olaraq bildirərkən ki, Qərb formatı və sair məsələləri bizim isteklərimizə uyğunlaşdırıb, danışıqların sonsuz davam etdirilməsi yolunu tuta bilər. Görürsünüz ki, artıq iyun, iyul, oktyabr ayları üçün görüşlər planı hazırlayıblar. Biz mənasız danışıqların baş alıb getməsinə imkan verməməliyik".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin baş mütəxəssisi, politoloq Tural İsmayilov isə bu qənaətdədir ki, iki gün əvvəl saatlarla davam edən Brüssel görüşü məntiqi olaraq davam edəcək: "Azərbaycan ən başdan bu prosesə sadıqdır. Bizim üçün isə ritorik sual budur: Brüssel danışıqlarında nə oldu? Danışıqlar zamanı erməni tərəfi 1975-ci ilin xəritələrini qeyd etməkdə ısrar edirdi, lakin bu ifadə qəbul olunmadı. Nəticədə Mişelin bəyannaməsində ancaq Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olduğu Almatı Bəyannaməsinə istinad var. Ermənistan Azərbaycanın ən azı 86 600 kvadrat kilometr ərazisini tanımaq Qarabağın Azərbaycan ərazisi olduğunu rəsmən və açıq şəkildə tanıyıb. Mişelin bəyannaməsinin mətnində Laçın yolu ilə bağlı heç nə qeyd edilmir, yəni reallıqlar beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən qəbul edilir".

T.İsmayilov bildirdi ki, bütün bu faktorlarla yanaşı, Fransanın və Rusiyanın Brüssel formatını sabotaj etmək cəhdləri də aradan qalxdı: "Nəticədə Avropa İttifaqı mərkəzli danışıqlar qaldığı yerdən davam edir. Brüssel formatının uğuru onun işləkliyindən asılı olacaq. İstənilən halda tələsmək olmaz. Ermənistan üzərinə götürdüyü öhdəlikləri tam olaraq yerinə yetirməlidir. Şarl Mişelin bu məsələdə dinamik təzyiqləri həlledici olacaq".

□ **Elşad PAŞASOY, "Yeni Müsavat"**

“Son 5 ildə Azərbaycanda əmək haqqı fondu 2 dəfədən çox artıb”. Bunu İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin İqtisadi Təhlil və uçota nəzarət Baş İdarəsinin Sosial sığorta və əmək münasibətlərinə nəzarət idarəsinin rəisi Nigar Vahabzadə bildirib.

“Bu, əməkhaqlarının “ağardılması” istiqamətində görülmüş tədbirlərin nəticəsidir”, - deyir N. Vahabzadə qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, bu gün ölkədə hələ ki işçinin maaşının müəyyən edilmiş minimum məbləğdən - 345 manatdan az göstərilməsi hallarına rast gəlinir.

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov isə mayın 15-də Twitter hesabında qeyd edib ki, 2019-cu ildən indiyə qədər Azərbaycanda işçilərlə işəgötürənlər arasında bağlanmış əmək müqavilələrinin sayı 361 mindən çox artıb və bu il mayın 1-nə 1 713 min olub. Bunun 859 884 nəfəri dövlət sektorunda, 853 342 nəfəri özəl sektorda çalışırlar.

Onun sözlərinə görə, bu müddətdə qeyri-neft sektorunun özəl bölməsində bağlanmış əmək müqavilələrinin sayı 313 mindən çox artıb və demək olar ki, dövlət sektorundakı bu göstərici ilə bərabərləşib: “Qanuni əmək münasibətləri sosial hüquqların təminatında, əmək bazarında şəffaflaşmada, məşğulluğun təşviqində üstünlüklər yaradır”.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda 2018-ci ildən etibarən əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi istiqamətində bir sıra addımlar atılıb. Xüsusilə vergi orqanlarının xətti ilə özəl sektorda işçilərin rəsmi müqavilə olmadan işlədilməsinə qarşı sərt nəzarət tədbirləri tətbiq olunub. Nəticədə son 5 ildə əmək müqavilələrinin sayında ciddi artım müşahidə olunmaqdadır. 2020-ci ildə pandemiya dövründə dövlət əmək haqqına yardım mexanizmi işə saldıqdan sonra orta və iri müəssisələrdə əmək müqavilələrinin sayında ciddi artım qeydə alınıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2019-cu il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə iqtisadiyyatında muzdlı çalışan, yəni rəsmi əmək müqaviləsi olan işçilərin sayı 2018-ci ilə müqayisədə 1,6 faiz artaraq 1548,9 min nəfər olub. Onlardan 883,9 min nəfəri iqtisadiyyatın dövlət sektorunda, 665,0 min nəfəri isə qeyri-dövlət sektorunda fəaliyyət göstərib. Muzdlı işləyənlərin 21,6 faizi təhsil, 18,6 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 13,4 faizi sənaye, 8,6 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 7,0 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 6,8 faizi tikinti, 4,6 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,4 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 3,3 faizi kənd təsərrüfatı, meşə

Beş ildə əmək haqqı fondu 2 dəfə artıb, bəs qiymətlər? - təhlil

Ekspert: “Orta aylıq əmək haqqı artımı əhəlinin alıcılıq qabiliyyətinin artmasına gətirib çıxarmayıb, çünki...”

təsərrüfatı və balıqçılıq, 1,6 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 11,1 faizi isə iqtisadiyyatın digər sahələrində məşğul olublar.

2023-cü il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə iqtisadiyyatında muzdlı çalışan işçilərin sayı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 24.8 min nəfər və ya 1.5 faiz artaraq 1733.9 min nəfər olub. Onlardan 903.3 min nəfəri iqtisadiyyatın dövlət sektorunda, 830.6 min nəfəri isə qeyri-dövlət sektorunda fəaliyyət göstərib.

Muzdlı işləyənlərin 19.3 faizi təhsil, 18.7 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 12.9 faizi sənaye, 8.2 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 7.1 faizi tikinti, 6.5 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4.2 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3.6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 3.5 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 2.0 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 14.0 faizi isə iqtisadiyyatın digər sahələrində məşğul olub.

Maraqlıdır ki, mayın 1-nə muzdlı işləyənlərin sayı yanvarın 1-i ilə müqayisədə 20 900 nəfər azalıb. Bu müddətdə dövlət sektorunda çalışanların sayı 43 416 nəfər azalıb, özəl sektorda çalışanların sayı isə 22 742 nəfər artıb.

Rəsmi statistika onu da deyir ki, 2018-ci ildə ölkə iqtisadiyyatında muzdlı çalışan işçilərin orta aylıq nominal əmək haqqı əvvəlki ilə nisbətən 3,0 faiz artaraq 544,1 manat təşkil edib. Bu zaman iqtisadiyyatın mədənçixarma sənayesi, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, eləcə də tikinti sahələrində orta aylıq nominal əmək haqqı daha yüksək olub.

2022-ci ildə isə muzdlı çalışan işçilərin orta aylıq nominal əmək haqqı əvvəlki ilə nisbətən 14.7 faiz artaraq 839.4 manat təşkil edib. Ötən il iqtisadiyyatın mədənçixarma sənayesi, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, eləcə də informasiya və rabitə sahələrində orta aylıq nominal əmək haqqı daha yüksək olub.

Bu göstəricilərdən məlum olur ki, 2018-2022-ci illərdə muzdlı çalışanların orta aylıq nominal əmək haqqında 54,3 faizlik artım baş verib. N.Vahabzadənin sözlərinə görə isə ölkə üzrə ümumi əmək haqqı fondunda 5 ildə 2 dəfədən çox artım var. Orta aylıq nominal əmək haqqı məbləğindəki artımın ümumi artımdan 4 dəfəyə yaxın az olması ölkədə müxtəlif sahələrdə, vəziyyətlərdə çalışanların əmək haqqı arasında çox kəskin fərqlərin olmasından

xəbər verir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanda minimum əmək haqqı məbləği ilə bağlanan əmək müqavilələrinin sayı heç vaxt açıqlanmışdır. Halbuki əmək bazarından məlumatı olan hər kəs ticarət, xidmət və sair sektorlarda əmək haqqının eksi halda real məbləği əks etdirərkən, əsasən vergi və ödənişlərdən azad olan minimum məbləğ həcmində rəsmiləşdirildiyini bilir. Bundan əlavə, ölkənin kənd təsərrüfatı, mədəniyyət, təhsil və səhiyyə sektorlarında da orta əmək haqqı digər sektorlarla müqayisədə xeyli aşağıdır.

İqtisadçı-ekspert Rövşən Ağayevin sözlərinə görə, 2023-cü ilin büdcəsində aylıq rəsmi maaşı 8000 manatı ötən şəxslərin hesabına dövlət büdcəsinə 91 milyon manat gəlir vergisinin daxil olması nəzərdə tutulub: “Vergi Məcəlləsinə əsasən, neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid vergi ödəyicilərinin işləyən fiziki şəxslərin aylıq maaşının 8000 manatdan artıq hissəsindən 14 faiz dərəcəsi ilə vergi tutulur. Ölkədə bu gəlir kateqoriyasına aid nə qədər şəxs var? Rəsmi statistika hər hansı bilgi vermir. Bu gəlir qrupu üzrə aylıq orta maaş 15000 manat ətrafında olsa, 7500-8000 nəfərdən söhbət gedir. Güman ki, bu səviyyə

yədə əmək haqqı yalnız maliyyə, özəl səhiyyə, neft və informasiya texnologiyaları kimi sektorlarda mümkündür.

Belə yüksək əmək haqqı məbləği rəsmi statistikanın gəlir bərabərsizliyi ilə bağlı göstəricilərini kölgədə qoyur. Minimum maaşla ən yüksək məvaciblər arasında fərqin az qala 40 dəfəyə çatdığı ölkədə rəsmi statistikanın aşağı və yuxarı qrupların gəlirləri arasında fərqi 3-4 dəfə göstərməsi absurdur”.

Əmək haqqı fondunun artması ilə yanaşı Azərbaycanda son 5 ildə inflyasiya səviyyəsində də ciddi artım var. Belə ki, rəsmi statistika əsasən 2018-ci ildə Azərbaycanda istehlak mallarının və xidmətlərin qiymətləri 2017-ci ilə müqayisədə 2,3 faiz, 2019-cu ildə 2018-ci ilə müqayisədə 2,6 faiz, 2020-ci ildə 2019-cu ilə müqayisədə 2,8 faiz, 2021-ci ildə 6,7 faiz təşkil edib. 2022-ci ildə isə istehlak qiymətlərində 2021-ci ilə nisbətən 13,9 faiz artım qeydə alınıb. Bu zaman ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə 19,5 faiz, qeyri-ərzaq məhsulları üzrə 8,6 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə 10,4 faiz inflyasiya olub.

Bir məsələni də qeyd edək ki, rəsmi statistikanın inflyasiya hesablamaları Azərbaycanda real vəziyyə-

tin göstəricisi kimi qəbul olunmur. Ölkə əhalisi öz ailə büdcəsinə təsirləri qiymətləndirməklə 2021 və 2022-ci illərdə inflyasiyanın rəsmi açıqlananından daha yüksək olduğu qənaətinə gəlir.

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənovun “Yeni Müsavat”a dediyinə görə, əmək haqqı fondundakı artımı yalnız “ağartma” ilə əsaslandırmaq mümkün deyil: “Bu məsələdə bir qədər ehtiyatlı olmaq lazımdır: əmək haqqı fondu yalnız ağartma hesabına artmayıb. Ölkədə bu dövrdə orta aylıq əmək haqqında da 60 faizə yaxın artım var. Yeni burada hər iki faktorun təsiri var: həm əmək haqqının, həm əmək münasibətlərində ləqəlləşmənin artması.

Alıcılıq gücü aspektin-

dən müqayisə aparmaq üçün orta aylıq əmək haqqının artım tempinə baxmalıyıq. Çünki bu, daha təmizlənmiş bir göstəricidir. Biz həmçinin gəlirlərin dəyərsizləşməsinə də nəzərə almalıyıq. Rəsmi statistikaya baxsaq, 2018-2022-ci illərdə ölkə vətəndaşlarının real gəlirləri 35,1 faiz dəyərsizləşib. Yeni 2023-cü ilin ilk 3 ayını da nəzərə alsaq, manat alıcılıq gücünün 35,1 faizindən məhrum olub. Orta aylıq əmək haqqı 60 faizə yaxın artdığına görə bu dövrdə əhəlinin əmək haqqı gəlirlərində artım olduğu görünür. Amma biz müqayisəni alternativ qiymət indeksi ilə apararsaq, bu zaman fərqli nəticələr alırıq. Alternativ hesablamalar göstərir ki, son 5 ildə ölkədə 85 faizə yaxın inflyasiya baş verib. Bu isə o deməkdir ki, orta aylıq əmək haqqı artımı əhəlinin alıcılıq qabiliyyətinin artmasına gətirib çıxarmayıb”.

Ekspert bildirir ki, əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi istiqamətində fəaliyyətlər son vaxtlar zəifləyib: “Bu sahədə bir növ durğunluq yaşanır. Həyata keçirilən sosial paketlər, yüksək inflyasiyaya görə özəl sektorda əmək haqlarının indeksasiya edilməsi ölkə üzrə orta aylıq nominal əmək haqqı məbləğinin artımını şərtləndirib”.

□ **Dünya SAKİT, “Yeni Müsavat”**

Fransa Ermənistandakı səfirliyinə yeni hərbi attaşə təyin edib. Bu barədə Caliber.az məlumat yayıb. Məlumatda qeyd edilib ki, bu, ilk dəfə 2022-ci ilin sentyabrında Ermənistanın müdafiə naziri Suren Papikyanın Fransaya səfəri zamanı yüksək səviyyədə müzakirə edilib və hazırda faktiki rəsmiləşmə mərhələsindədir.

Fransa hərbi attaşəsi Fransanın öldürücü silahlarının Ermənistan tedarükünə nəzarət edəcək. Qeyd edilib ki, Parisin Ermənistan müasir silahların tedarükü ilə bağlı hərbi-siyasi qərarına əsas dəstəyi şəxsən Fransa Prezidenti Emmanuel Makron verir.

Beləcə, Avropa İttifaqının aparıcı ölkələrindən biri regiona müasir silahların verilməsindən imtina etmək kimi ənənəvi ümumavropa siyasətini kobud şəkildə pozub, bununla da regionda hərbi balansla Ermənistanın xeyrinə təsir göstərməyə çalışıb.

Saytın məlumatına görə, artıq fransalı hərbi təlimatçılar Ermənistandadır və erməni hərbcilərə təlimlər də keçir. Sərhəddəki son insidentlər zamanı onlardan biri hətta videokadrlara düşüb. Söhbət erməni hərbcilərinə PUA-lara kəşfiyyat və hücumla nəzarət etməyi öyrədən fransız hərbi təlimatçıdan gedir. Üstəlik, NATO hazırlığı olan bu cür "mülki" mütəxəssislərin görünən bu fəaliyyəti yeganə hal deyil, oxşar siqnallar şərti sərhədin digər hissələrindən də alınıb. Qeyd edək ki, düşmənin avtomobilədən idarə olunan PUA ilə zərbə endirməsi nəticəsində hərbcimiz Orxan Novruzəlizadə həlak olub. Əlbəttə, belə bir dövlətin Bakı-İrəvan sülh danışıqlarında neytral vasitəçi olmasından söhbət belə gedə bilməz. Aydın ki, Ermənistanın Fransada güclü lobbisi var. Onlar da daxili siyasətə və qəbul olunan qərarlara təsir etmək iqtidarındadır. Avropa İttifaqının (AI) aparıcı dövlətlərindən biri kimi Fransanın müasir silahları Ermənistanla verməsi həm də regionda

qüvvələr balansını qarşı tərəfin xeyrinə dəyişməyə yönəlib. Fransanın bu addımı həmçinin Ermənistandakı revanşizm əhvali-ruhiyyəsini yüksəldir, hazırkı status-kvonun dəyişdirilməsinə ümid yaradır, işğalçılıq prinsiplərini və separatizm meyillərini gücləndirir. Rəsmi Parisin bu davranışları eyni zamanda Cənubi Qafqazda yeni eskalasiya riskini artırır, beynəlxalq səviyyədə təhlükəsizliyin daha da zədələnməsinə gətirib çıxarır. Görünən odur ki, Fransa üçün nə regionun, nə də dünyanın xeyrinə təsir etməli deyil. Çünki Fransa işğalçı, eyni zamanda Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları ilə çıxış edən Ermənistanla hərbi-siyasi dəstək verir. Azərbaycan Avropa İttifaqının bir çox dövlətləri ilə strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinə malikdir. Fransanın Ermənistanı silahlandırması və ölkəmizə mənfi münasibət bəsləməsi Azərbaycanı qabaqlayıcı addımlar atmağa sövq edir. Paralel olaraq, ölkəmiz də Avropadakı strateji tərəfdaşlarına müasir silahların alınması üçün müraciət edə bilər.

Fransa Ermənistanla silah satmaqla ATƏT-in münaqişə tərəflərinə silah satmamaqla bağlı 1992-ci il qətnaməsini pozmuş olur. Qeyd edək ki, məhz bu qadağa səbəbindən Azərbaycan Avropa ölkələrinin aparıcı hərbi texnikasını almaq imkanından məhrum idi. Bu hadisəyə qədər Fransa Ermənistanın ardınca münaqişənin bitmədiyini və hələ də davam etdiyini bildirirdi. Lakin Ermənistanla silah-sursatın satılması ya Fransanın münaqişənin bitdiyini dolayısı yolla rəsmən qəbul etdiyini, ya da Minsk Qrupunda həm-

Fransa Ermənistanı silahlandırır - hərbi ekspertdən sərt açıqlama

Parisin Azərbaycana qarşı "proksi" savaşında hədəf

sədrlik statusundan könüllü surətdə imtina etməsi kimi qəbul edilə bilər.

Fransanın kapitulyant ölkənin ordusunu müasir və bahalı silah - hərbi sistemlərlə təchiz etməsi hansı nəticələrə səbəb ola bilər? Bu silahları almaq üçün Ermənistanın yetərincə maliyyə resursu varmı?

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov "Yeni Müsavat"a deyib ki, Fransanın Ermənistanla indi hərbi attaşə təyin etməsi təəccüblüdür: "Bu qədər yaxın olan Fransanın Ermənistanla indiyə qədər hərbi attaşə təyin etməməsi maraqlıdır. İstənilən ölkənin digər ölkədə səfirliyi varsa, ölkələr arasında hərbi, hərbi texniki əməkdaşlıq varsa, hərbi attaşə də olmalıdır. Belə görünür ki, Fransa indiki hal-

da Ermənistanla silah vermək maraqları çərçivəsində bu addımı atıb".

Hərbi ekspert deyir ki, Fransa bölgədə sülh və əmin-amanlığın bərqərar olmasında maraqlıdırsa, Ermənistanla silah vermək əvəzinə, başqa rıçaqlarla təsir edib işğalçılıq siyasətindən əl çəkməsinə nail olmalıdır: "Ermənistanla təzyiq göstərən beynəlxalq hüquq normalarına hörmətlə yanaşmasını tələb etmək əvəzinə silah verməklə heç nəyə nail olmayacaqlar. Bu siyasəti davam etdirməklə Ermənistanı işğalçı müharibəyə sürükləmiş olurlar. Bu siyasəti davam edəcəklərsə, qarşılıqlı olaraq ən müasir silahlarla təchiz olunmuş Azərbaycan əsgərini görəcklər. Azərbaycanın kifayət qədər müasir, yüksək dəqiqlikli, dağıdıcı silahları

var. Azərbaycan Pakistan, İsrail və digər ölkələrdən aldığı müasir silahlarla Ermənistanla növbəti dəfə dərs verməyə hazırıdır. Fransa Azərbaycana qarşı daim qərəz nümayiş etdirib. 44 günlük Vətən müharibəsi günlərində Fransa kimi bir dövlətin prezidenti Makronun özünü biabır etməsinin şahidi olmuşuq. O zaman Paşinyanın bir yalanı ilə Emmanuel Makron özünü dünyada rüsvay elədi. Deyirdi ki, Azərbaycan tərəfindən guya hansısa terrorçu qruplaşmalar iştirak edir. Hər kəsə də belli oldu ki, Azərbaycan tərəfindən döyüşlərdə hər hansı bir terrorçu iştirak etməyib. Fransanın Ermənistanı silahlandırmasından narahatlıq keçirməməli, öz işimizi görüb ordumuzu gücləndirməliyik. Azərbaycan orduya lazım olan ən müasir silah-sursatı,

hərbi texnikanı alır".

Hərbi ekspert deyir ki, Fransa Ermənistanla silah verməklə insan ölümlərinin genişlənməsinə yol açır: "Ermənistan Azərbaycana bir mermi atırsa, cavabını da atıqlaması ilə alır. Fransa silahlanmanı geniş yaymaqla Ermənistanla daha çox ziyan verir. O baxımdan ki, Ermənistan silahlardan istifadə etməklə işğalçı müharibəni davam etdirərsə, çoxlu hərbcisinin meyitini qarşılamalı olacaq. 44 günlük müharibədə bunu görüblər".

Ü.Cəfərov bildirdi ki, Fransa başa düşməlidir ki, Azərbaycan istər Ermənistanın, istərsə də Ermənistanla havadarlıq edən başqa ölkələrin təxribatının qarşısını almaq gücündədir. Bundan sonra da bu istiqamətdə işlər aparılacaq: "44 günlük müharibədən sonra Azərbaycan Ordusunun ən müasir silahlarla təchizatı davam edib. Fransa da, Ermənistan da başa düşməlidir ki, Azərbaycanda elə silahlar var ki, hələ istifadə etməmişik. Həmin silahlardan istifadə etsək, Ermənistan üçün çox acı nəticələr olacaq. Zətən ermənilər 44 günlük müharibədən sonra doğru-düzgün nəticə çıxarmalıdırlar. Çıxarmayacaqlarsa, Ermənistanla ordu adına bir şey qalmaya bilər".

□ **Elşən MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"**

ABŞ-dan Bakıya qəribə çağırış - 10 minlik terrorçunu niyə görmürlər?

Vaşinqton hər iki lideri silahlı qüvvələrini şərti sərhəddən "simmetrik qaydada" çıxarmağa çağırır, amma Qarabağdakı erməni silahlı dəstələrini görməzdən gəlir

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh anlaşmasına ən böyük maneə sözsüz ki, rəsmi İrəvanın maksimalist istəkləri, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü yazılı şəkildə tanımaqdan israrla imtina etməsi və əlbəttə ki, öz üzərinə vasitəçi missiyasını götürən xarici oyunçuların kapitulyant ölkəyə təzyiq etməkdən yayınmasıdır.

"Yeni Müsavat" yazır ki, bu arada ABŞ Dövlət Departamenti (DD) Azərbaycan və Ermənistan liderlərini öz silahlı qüvvələrini şərti sərhəddən "simmetrik qaydada" çıxarmağa çağırır. Bunu departamentin mətbuat xidmətinin rəhbərinin müavini Vedant Patel Ermənistan-Azərbaycan sərhədində son eskalasiyanı şərh edərkən deyib. "Ermənistan-Azərbaycan sərhədində zorakılıq Ermənistan və Azərbaycanın davamlı və ləyaqətli sülhə doğru əldə etdiyi irəliləyişə xələf gətirir. Biz hər iki ölkənin liderlərini öz silahlı qüvvələrini sərhəddən "simmetrik

qaydada" çıxarılmasına razılıq verməyə çağırıraq", - Patel bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu məsələ mayın əvvəlində ABŞ dövlət katibi Entoni Blinkenin iştirakı ilə Vaşinqtonda danışıqlar zamanı müzakirə olunub. Hansı danışıqları ki, DD sözcüsü "vacib, müsbət addım" adlandırıb. "Biz inanırıq ki, hələ irəliləyişə doğru bir yol var, problemin sülh yolu ilə həlli var. Ona görə də biz dövlət katibindən başlayaraq bu məsələ ilə dərinləşməyə məşğul olmaqda davam edirik. Amma məm prosesləri qabaqlamaqda istəmirəm", - deyə o əlavə edib. Bəs ABŞ Dövlət Departamen-

tinin bu qəribə çağırışına Bakının cavabı nə olacaq? Yada sala q ki, bu, Nikol Paşinyanın da çoxdankı arzusu, daha dəqiqi, Bakı ilə hansısa sənəd imzalamaq üçün irəli sürdüyü 3 şərtəndən biridir (digər 2 şərt - Qarabağla və

"erməni əsirlerle" bağlıdır). Maraqlıdır, ABŞ hərbi toqquşma ehtimalından, ümumən silahlı qüvvələrin sülhə əngəl yaratmasından səmimi şəkildə narahatdırsa, nədən həmin sülhə üç ildir ciddi maneə yaradan Qarabağ-

dakı 10 minlik erməni silahlısının Azərbaycandan çıxarmağa indiyədək bir dəfə də olsun çağırış etməyib?

Böyük Azərbaycan Partiyasının (BAP) sədri Elşad Musayev "Yeni Müsavat"a qeyd etdi ki, ABŞ-ın bölgəyə münasibətinə obyektiv qiymət verməyə çalışırıq: "Amerikanın problemi vasitəçilərsiz həll etmək kimi bir yanaşması var idi. İndiki halda isə qoşunları sərhəddə geri çəkmək çağırışını qəbul etmək olmaz. Xankəndi və ətraf bölgədə olan erməni silahlı qüvvələri mövcuddur. Görünür ki, ABŞ-da gələcək il keçiriləcək seçkilərə görə indidən erməni səsini qazanmaq üçün bu çağırışlar səslənir. Onların bəyanatı ilə qoşunlar geri çəkilmir, yeni Vaşinqton bu çağırışı ilə Azərbaycanın addımlarını müəyyənləşdirmir. Eyni zamanda sərhəd dəqiqləşməyib. Azərbaycan delimitasiya tələblərini irəli sürür. Ermənistan 10 noyabr sənədinə riayət etmir, əvəzində sərhəddə atəşkəsi pozur, toqquşmalara səbəb olan təxribatlara yol verir. ABŞ rəsmiləri İrəvana bu əməllərinə görə etiraz bildirmir".

Siyasi ekspert Azad Məsiyevin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, keçmiş Minsk Qrupu çərçivəsində ABŞ həmsədr ölkə olaraq 30 ildə bir dəfə belə erməni silahlı qüvvələrinin işğal etdiyi ərazilərdən çıxmasına çağırış etməmişdi. Analitik hesab edir ki, Azərbaycan öz sərhədlərini qorumaq üçün silahlı qüvvələri mövqə tutub. "Niyə geri çəkilməlidir ki? Üstəlik, sərhəd dəqiqləşməyib. Qarabağda olan erməni silahlı dəstələri isə çıxmalıdır. Bu çağırış onlara aid olmalıdır. Amma Vaşinqton onların çıxarılması tələbini indiyə kimi dilə gətirməyib. Deməli, ABŞ qərəzlidir", - deyə A.Məsiyev şərh etdi. Təhlilçinin sözlərinə görə, üçtərəfli sənədin 4-cü bəndinə əsasən erməni silahlı qüvvələri sülhməramlı kontingent bölgəyə daxil olanda oranı tərk etməli idi: "Bununla yanaşı, Amerika guya hər iki tərəfə, əslində Azərbaycana çağırış edir. Halbuki sərhəddə atəşkəsi pozan və münaqişə yaradan Ermənistandır, biz niyə silahlı qüvvələrimizi geri çəkməliyik? Ona görə də Amerikanın bu yanaşması sülh prosesinə ciddi kölgə salacaq".

□ **Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"**

“Rusiya daxilində artıq azadlıq ordusu yaradılır və bu ordu nə vaxtsa rejimin zəifləməsindən istifadə edərək onları öz ərazilərindən qovacaq”.

Bunu İnqüşetiya Müstəqillik Komitəsinin nümayəndəsi Ruslan Youloy Ukrayna mətbuatına deyib (Telegraf.com). Onun sözlərinə görə, İnqüşetiyanın nə Vladimir Putin və komandası, nə də ayrı-ayrı subyektlərdə azadlıq hərəkətlərinə qarşı çıxan Rusiya müxalifəti ilə gələcəyi var: “Biz artıq azadlıq ordumuzunu yaradıq. Hər gün ora qoşulmaq istəyən insanlardan çoxlu sayda müraciətlər alırıq. Artıq hərbi hissələr formalaşdırılmış, yaxın gələcəkdə bu silahlı birləşmələri dünyaya açıq şəkildə göstərməyə hazırıq. Rus müxalifətçiləri ilə də ortaqlıq gələcək qurmaq

Alp Arslan İmamqulu: “Bu cür hərbi təyinatlı quruluşlar gələcəkdə Rusiyanın...”

Niyaməddin Orduxanlı: “Rusiyanın zəifləməsi üçün Amerika bütün addımları atmaq niyyətindədir”

Kənan Novruzov: “Dediklərimizin olması üçün təkcə hərbi məğlubiyyətlər kifayət deyil”

fikrinə deyilik”.

Youloy həmçinin əlavə edib ki, Ukrayna bu prosesə kömək etmək məcburiyyətində deyil, o, ilk növbədə öz ərazilərinin işğaldan azad edilməsi ilə məşğuldur: “Ukraynaya gəlincə, Ukrayna öz ərazisində döyüşür, anlayırıq ki, Putini devirmək və ya bizi azad etmək üçün Rusiya ərazisinə girmək niyyətində deyil. Bu, bizim vəzifəmizdir. Bizim vəzifəmiz qüvvələrimizi bu dövlətin qaçılmaz dağılmasına hazırlamaqdır”.

O vurğulayıb ki, İnqüşetiya məğlubiyyətdən sonra Rusiyanın zəifliyindən istifadə edəcək. ABŞ-ın Atlantik Şurasının (Atlantic Council) sorğusuna əsasən, çoxlu sayda ekspert Rusiyanın 2033-cü ildən çökməyə başlayacağına inanır. Atlantik Şuranın sorğusuna qatılan 167 ekspərdən 46 faizi Rusiyanın dağılmasının və ya parçalanmasının yaxın 10 il ərzində baş verə biləcəyini de-

yib. Mütəxəssislərin 40 faizi Rusiyanı inqilab, vətəndaş müharibəsi və ya siyasi parçalanma kimi bir sıra səbəblərə görə dağılacaq dövlət kimi göstərib. Belə bir perspektiv nə dərəcədə realdır?

Hərbi ekspert Alp Arslan İmamqulu bunun şimal qonşumuzun özünə gələcəkdə problemlər yarada biləcəyindən danışdı: “Rusiyanın bu cür azadlıq orduları yaratması onun artıq gerçəkdən də bataqlığa düşməsindən xəbər verməkdə-

dir və Rusiya Federasiyası bərabərhüquqlu subyektlərdən ibarətdir. Konstitusiyaya əsasən Rusiya Federasiyasının tərkibinə 85 subyekt daxildir, həmçinin 22 respublika, 9 vilayət, 46 əyalət, 3 federal əhəmiyyətli şəhər, 1 muxtar vilayət, 4 muxtar dairə. Federasiya subyektləri 8 federal dairədə qruplaşır: Mərkəzi, Cənub, Şimal-Şərq, Uzaq Şərq, Sibir, Ural, Volqayı, Şimali Qafqaz Federasiyanın hər subyektində parlament və icraedici orqan (hökumət)

masını da təsadüfi deyil. Rusiya Ukrayna müharibəsindən məğlub vəziyyətdə çıxsa, bu, Rusiyanın dağılma ehtimalını yüksəldir. ABŞ-ın məqsədlərindən biri də budur. ABŞ-ın Atlantik Şurası sorğusuna əsasən, çoxlu sayda ekspert Rusiyanın 2033-cü ildən çökməyə başlayacağına inanır. ABŞ Rusiyanın dağılmasını niyə istəyir? Çünki indiki ABŞ-ın Çin mübarizəsində Putin Amerikanın maraqlarına cavab vermir. Çinin yaxın müttəfiqi kimi çıxış edir. Buna görə də Amerika Putini “cəzalandırır”. Rusiyanın zəifləməsi üçün Amerika bütün addımları atmaq niyyətindədir...”

Beynəlxalq Münasibətlər və Diplomatiya Araşdırmaları Mərkəzinin eksperti Kənan Novruzov burada Rusiyanın hərbi məğlubiyyətlərinin olmasının hər şey demək olmadığını düşündür: “Ukraynadakı müharibə və Qərbin artan təzyiqləri Rusiyanı getdikcə daha çıxılmaz vəziyyətə salır. Artıq çoxları, o cümlədən Rusiya daxilindəki muxtar respublikalar başa düşür ki, bu ölkə Ukraynada bataqlığa düşüb. Rusiyanın həm siyasi, həm də hərbi elitası faktiki olaraq məğlubiyyətə uğrayır. Bu azmış kimi, hərbi-siyasi elita daxilində ziddiyyət, ikitirəlik var. Mövcud gərginliyin gələcəkdə daha da güclənəcəyi mümkündür. Sözügedən məqamlar birbaşa olaraq iki məsələyə şərait yaradır: Birincisi, xalq reallığı anlayır və nəhayət, ayağa qalxıb inqilab etməyi yeganə variant kimi görür. İkincisi, daxilindəki respublikalar fürsətdən istifadə edərək müstəqilliklərini elan etmək istəyir. Fikrimcə, bunların hər ikisi mümkündür. Amma hələ vaxt yetişməyib. Dediklərimizin olması üçün təkcə hərbi məğlubiyyətlər kifayət deyil. Eyni zamanda siyasi kateklizmlərə ehtiyac var. Fikrimcə, hərbi uğursuzluqlar, o cümlədən generallar arasındakı toqquşma siyasi müstəvidə də özünü göstərəcək. Sözsüz ki, müharibə uzandıqca Rusiya daxilində vəziyyət pisləşəcək. Biz bunun fonunda ciddi hadisələrin şahidi ola bilərik. Məsələn, gələcəkdə “Vaqner” müddli hərbi təşkilatının rəhbəri Yevgeni Priqojinə qarşı sui-qəsd həyata keçirilməsi, müdafiə naziri Sergey Şoyqunun istefaya göndərilməsi istisna deyil. Onu da deyək ki, proseslər bu temple da-

Moldova MDB-dən çıxmaq üçün növbəti addımı atır

Moldova parlamentinin sədri İqor Qrosu ölkəsinin MDB Parlamentlərarası Assambleyasından çıxması təşəbbüsü ilə çıxış edib. Musavat.com xarici agentliklərə istinadən xəbər verir ki, o, bu barədə brifinq zamanı bildirib.

“Mən Moldova Respublikasının MDB Parlamentlərarası Assambleyası haqqında sənəddən çıxması prosesinə başlamaq qərarına gəldim”, - deyərək spiker qeyd edib.

Parlament rəhbəri MDB strukturlarını Moldova üçün “yarsız” adlandırıb.

Onun sözlərinə görə, bu qərar ölkə vətəndaşları, hakim Fəaliyyət və Həmrəylik Partiyasının nümayəndələri, həmçinin prezident Maya Sandu ilə məsləhətləşmələrdən sonra qəbul edilib.

Xatırladaq ki, bu il may ayının 11-də Moldova parlamentinin rəhbəri İqor Qrosu “Mir” televiziya şirkətinin ölkədəki fəaliyyəti ilə bağlı sənəddən çıxdıqlarını bəyan edib. Moldovada altı rəspublika telekanalının (RTR-Moldova, Moldovada birinci, NTV-Moldova, Akcent-TV, TV-6, Orhei-TV) lisenziyası dayandırılıb.

□ Musavat.com

Rusiya aviaşirkətləri müntəzəm uçuşların başlanması üçün Gürcüstana müraciət edib

Bir sıra hava yolu şirkətləri Gürcüstana Rusiya arasında müntəzəm birbaşa uçuşlar həyata keçirmək məqsədilə Gürcüstanın Mülki Aviasiya Agentliyinə (MAA) müraciət edib.

APA-nın Tiflis müxbiri xəbər verir ki, məlumatı MAA yayıb. Qurumun məlumatına görə, hər bir müraciətlə bağlı qərar hava yolu şirkətinin və onun təyyarələrinin beynəlxalq sanksiyalarla bağlı statusu detallı araşdırıldıqdan sonra qəbul ediləcək:

“Gürcüstanın qətiyyətli mövqeyi bundan ibarətdir ki, Gürcüstana Rusiya Federasiyası arasında uçuşlar yalnız sanksiyaya məruz qalmayan hava yolu şirkətləri və təyyarələr vasitəsilə həyata keçirilə bilər”, - məlumatda bildirilib.

Qeyd edilib ki, MAA hazırda Rusiya Federasiyası ilə birbaşa aviareyslər həyata keçirən, lakin eyni zamanda sanksiyalara riayət edən ölkələrin təcrübəsini öyrənir və məsləhətləşmələr edir.

vam etdikcə Rusiyanın nüvə ssenarinin dünyada aclığa və silahından istifadə ehtimalı digər global fəlakətlərə səbəb olan bir çox Qərb ölkələrini nə qədər narahat etməsi isə sual altındadır”.

□ Cavansir ABBASLI, “Yeni Məsəvat”

Ötən hərtəsonu Ermənistanın baş naziri, “Mülki müqavilə” partiyasının idarə heyətinin rəhbəri Nikol Paşinyan hakim qüvvənin təşəbbüs qrupunun iclasını keçirib. İclasda Ermənistanın xarici siyasət prosesləri və təhlükəsizlik məsələləri gündəmdə olub.

Məlumatla görə, görüşdə Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan və digər hökumət rəsmiləri iştirak ediblər. Mirzoyan partiya funksionerlərinə Vaşinqtonda Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri arasında mayın əvvəlində baş tutan danışıqlardan danışdı.

Diqqətçəkicidir ki, Nikol Paşinyan görüşdə Rusiyanın Ukrayna müharibəsində məğlubiyyətinin Ermənistan bəha başa gələcəyini söyləyib. 9 May Moskva paradasında iştirakını “Ermənistanın həyati maraqlarından qaynaqlanan yeganə düzgün qərar” adlandıran erməni baş nazir həmçinin bildirib: “Ermənistan təbii qazı öz strateji tərəfdaşı Rusiyadan alır. Mənim Moskvadakı paradda iştirakdan imtinam təhlükəli avantüra olardı. Üstəlik, Rusiya Ukraynada uğursuzluğa düşər olarsa və uduzsarsa, Ermənistanın başına nə gələcəyini təsəvvür etmək belə istəmirəm. Bu halda Ermənistan yüz il əvvəlki hadisələrin təkrarı və müstəqilliyinin itirilməsi ilə üzləşəcək”.

Ermənistanın baş naziri əlavə edib ki, Türkiyə-Azərbaycan tandemi qarşısında Ermənistan təkbaşına müqavimət göstərə bilməz.

Nikol Paşinyan niyə rahatdır? Əgər o, həqiqi qərbçidirsə, nədən Qərb kimi müharibədə Moskvanın məğlubiyyətini istəmir?

Siyasi şərhçi Azər Həsərov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, əslində Nikol Paşinyanın bu cür danışması ikibaşlıdır: “Yəni bu adam bir tərəfdən qərbşünar nümlü kimi görünməyə çalışır, davranışlarında da Rusiyanın qucağında oturmağa davam edir. Onun Moskvaya getməsi bundan qaynaqlanır. Paşinyan yaxşı bilir ki, Ermənistan adlı dövlətin nəinki bu gün mövcud olması Rusiyadan asılıdır, hətta yaranması Rusiyanın proyektidir.

Nikolun Ukrayna təlaş - “Rusiya uduzsə, batdıq...”

Paşinyan həqiqi qərbçidirsə, nədən Qərb kimi müharibədə Moskvanın məğlubiyyətini istəmir?

dir, Rusiya olmasaydı, Ermənistan dövləti olmayacaqdı, Rusiya olmasa, Ermənistan dövlət kimi mövcudluğunu saxlaya bilməz. Həqiqətən də bu gün Ermənistanın düşdüyü vəziyyət acınacaqlıdır. Bu ölkə nəyi necə edəcəyini müstəqil qərar vermək imkanında deyil. Bunun da səbəbi bir tərəfdən zəif qondarma dövlət olması, bir tərəfdən Rusiyadan asılılığının hələ də davam etməsi, üçüncüsü, coğrafi baxımdan iki güclü türk dövlətinin arasında olması və bu dövlətlərlə düşməncilik etməsidir. Bu vəziyyəti Ermənistanı ağılagəlməz, anlaşılmaz manevrlərə məcbur edir. Normal dövlət idarəetmə təcrübələri olsaydı, onlar məsələni rahat şəkildə kökündən həll edə bilirdilər. Bu da Azərbaycanla anlaşmadan keçir. Ermənistan Azərbaycanla anlaşsa, Türkiyə ilə də münasibətləri düzələcək. Beləliklə, Ermənistan kənardan təsirlər, müdaxilələr azalacaq. Həsərov edirəm ki, əslində baş nazir Nikol Paşinyan bunu istəyir. Çünki o da bu məsələləri başa düşür və öz dövlətinin acınacaqlı duruma gəlib çatdığını görür. Sadəcə, Paşinyan onun əsiridir ki, müstəqil mövqe sərgiləyib Azərbaycanla anlaşaca-

ğı təqdirdə Rusiyanın onu sıradan çıxaracağından qorxur. Paşinyan bu qorxunun təsiri altında Rusiyaya xoş gedən açıqlamalar verir. Ermənistanın və onun hakimiyyətinin düşdüyü durum bənzəri olmayan bir durumdur. Heç bir dövlət özünün belə bir acınacaqlı duruma düşməsinə istəməz. Ermənistan bu Paşinyan başda olmaqla, anlayanlar var. Amma bu durumdan çıxmaq üçün strateji uzaqgörənliyə və qətiyyətə sahib deyillər. Ona görə də Paşinyan və ölkəsi sürünmək yolunu tutub gedirlər. Onlar Azərbaycanın təkliflərini qəbul etsəydilər, indiki rəzil gündə olmazdılar. Eyni zamanda o da istisna deyil ki, Nikol Paşinyan daxilən Rusiyanın Ukrayna müharibəsində məğlub olub parçalanmasını, zəifləməsinə arzu edir, sadəcə, yuxarıda sadaladığım realiaqlar onu ürəyindən keçənlərin əksini dilə gətirməyə məcbur edir”.

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavini, politoloq Məhəmməd Əsədullazadə isə bildirdi ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Rusiyanın Ukraynada müharibədə qalib gəlməsini arzulaması Ermənistanın vəziyyətinin, Rusiyadan tamamilə asılı

halda olmasının daha bir sübutudur: “Paşinyan ona görə bu cür istəyir ki, Ermənistanın ağası olan Rusiya Ukrayna müharibəsindən qalib çıxsə, Cənubi Qafqazda daha da güclənəcək, Türkiyə və Azərbaycana təzyiq edərək Qarabağ məsələsini gündəmdə saxlayacaq. Ən azından Nikol belə hesab edir. Qərb də görür ki, Paşinyan ayağısürüşkən siyasətçidir və Ermənistanı belə bir siyasətçinin əli ilə Rusiyadan qoparmaq mümkün olmayacaq. Göründüyü kimi, onun siyasəti birbaşa Qərbin regional siyasətinə təhdiddir. Qərb təəssüf ki, Nikol Paşinyanın bu siyasətinə seyrçi qalır. Bununla da N.Paşinyanın sülh müqaviləsində maraqlı olmadığını göstərir. Nikol Paşinyan hesab edir ki, Rusiya Ermənistanı təhlükəsizlik zamanətini artırmalı və qorunmalıdır. Fikir versək, Qərbdən istədiyi təhlükəsizlik zamanətini ala bilmir. Xüsusilə çalışdı ki, Qərbdən silahlı qüvvələr gətirib sərhəddə yerləşdirsin. Amma Qərb eskalasiyada maraqlı deyil. Yalnız Azərbaycanla sülh müqaviləsinin bağlanması üçün mövqe ortaya qoyub. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel qeyd etdi ki, bizim gizli gündəliymiz yoxdur. Amma Rusiya

Çinin xüsusi nümayəndəsi Kiyeve səfər edəcək

Çin Xalq Respublikası Hökumətinin Avrasiya məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Li Xuey 16-17 may tarixlərində Ukraynanın paytaxtı Kiyev şəhərinə səfər edəcək.

APA xəbər verir ki, bu barədə Agence France-Presse (AFP) agentliyi Ukrayna hökumətindəki mənbələrinə istinadən məlumat yayıb.

Qeyd edək ki, Çin Xarici İşlər Nazirliyinin sözçüsü Vanq Venbin bir müddət öncə bildirmişdi ki, Çinin xüsusi nümayəndəsi Ukrayna münaqişəsinin həlli üzrə məsləhətləşmələrdə iştirak etmək üçün 15 mayda Rusiya, Almaniya, Polşa, Ukrayna və Fransaya səfər edəcək.

Çin diplomatinin sözlərinə görə, rəsmi Pekin Ukraynadakı vəziyyəti daim diqqətdə saxlayır və bu münaqişənin sülh yolu ilə həlli prosesində fəal iştirak etməyə çalışır.

Venbin həmçinin əlavə edib ki, ölkəsi Ukrayna münaqişəsi ilə bağlı Çin sədri Si Cinpinin irəli sürdüyü dörd prinsipə (suverenliyə hörmət, BMT Nizamnaməsinin şərtlərinə əməl etmək, tərəflərin hər birinin narahatlığını nəzərə alması və münaqişənin dinc üsullarla həlli) sadıq qalmaq niyyətindədir.

Qarabağ ermənilərinə status tələb edir və gizli gündəliyində sülh müqaviləsinin bağlanması yoxdur. Nikol Paşinyan Qərbin Ermənistanı real hərbi və təhlükəsizlik köməyi olmadan Azərbaycanla Türkiyə tandemi regionda təhlükəsizliyi təmin edir. Nikol Paşinyan sülh müqaviləsinin bağlanmasında maraqlı olmadığını Rusiyaya meyllənməsi ilə bir daha ortaya qoyur. Qərb də Ermənistanı ciddi təzyiqlər etmir. Erməni baş nazir həmçinin Qərbi də Rusiyanın qucağında oturmaqla şantaj edir. Onun açıqlamasına Qərbdən ciddi reaksiya verilməlidir. Rusiya ilə birgə regionda Ermənistan yenidən müharibədə maraqlı görünür. Amma Paşinyanın bu siyasət ortaya qoymur. Tarixə ekskursiya edir, çox yanlış bir yanaşma ilə prosesini tormozlayır. Nikol Paşinyan Moskvanın qələbə-

sində maraqlıdır. Bunu regionda Azərbaycana təzyiqin artacağı kimi xarakterizə edir. Lakin unudur ki, Azərbaycanla Türkiyə tandemi regionda təhlükəsizliyi təmin edir. Nikol Paşinyan sülh müqaviləsinin bağlanmasında maraqlı olmadığını Rusiyaya meyllənməsi ilə bir daha ortaya qoyur. Qərb də Ermənistanı ciddi təzyiqlər etmir. Erməni baş nazir həmçinin Qərbi də Rusiyanın qucağında oturmaqla şantaj edir. Onun açıqlamasına Qərbdən ciddi reaksiya verilməlidir. Rusiya ilə birgə regionda Ermənistan yenidən müharibədə maraqlı görünür. Amma Paşinyanın bu siyasət ortaya qoymur. Tarixə ekskursiya edir, çox yanlış bir yanaşma ilə prosesini tormozlayır. Nikol Paşinyan Moskvanın qələbə-

□ Etibar SEYİDAĞA,
“Yeni Müsavat”

Mayın 13-də mədəniyyət naziri Adil Kərimlinin əmri ilə Mehriban Ələkbərzadə Akademik Milli Dram Teatrının bədii rəhbəri təyin edilib.

M.Ələkbərzadənin dosyesi: O, 1965-ci il avqustun 5-də Gəncədə doğulub. Uşaq yaşlarından ailəsi Sumqayıt şəhərinə köçüb və 17 sayılı orta məktəbi bitirib. Bir il Sumqayıt Dövlət Dram Teatrında rejissor köməkçisi işləyib. 1983-cü ildə Mirzağa Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun rejissorluq fakültəsinə daxil olub və 1988-ci ildə oranı bitirib. Təyinatla Lənkəran Dövlət Dram Teatrına göndərilib. İxtisas təhsilini görkəmli rejissor Mehdi Məmmədovun kursunda alan Mehriban Ələkbərzadə hələ tələbəlik illərində institutun Tədris Teatrında Tennisi Uilyamsın "Sökülən yurd", Eduard de Filippunun "Silindr", Dövlət televiziyasında Elçinin "Ömrün son səhəri" pyeslərini tamaşa-ya hazırlayıb. Elçinin bu əsəri televiziya tamaşası kimi də çəkilib.

1990-cı ildə Lənkəranda Bakıya qayıdandan sonra "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında "Güzgü" qısametrajlı bədii filmi çəkib. 1991-ci il yanvar ayının 28-də Akademik Milli Dram Teatrına rejissor köməkçisi ştatına işə götürülüb. 1 aprel 1994-cü ildən isə həmin teatrda quruluşçu rejissor işləyib. O, "Azdrama"-da "Dəfn edilməmiş ölümlər", "Min illərin işığı", "Müəmmalı bir qətlin üç versiyası", "Poçt şöbəsinə xəyal", "Afət" və başqa tamaşalar hazırlayıb. 2003-cü ildə Naxçıvan MR-in "Əməkdar incəsənət xadimi" fəxri adına layiq görülüb.

25 iyun 2013-cü ildə Azərbaycan Respublikasının "Əməkdar incəsənət xadimi" fəxri adına layiq görüldü.

AMEA-nın "Yeni tarix" şöbəsinin elmi işçisidir. 2017-22-ci illərdə Azərbaycan Dövlət "Yuğ" teatrının baş rejissor kimi fəaliyyət göstərüb. 2022-ci ildən 2023-cü ilin may ayına kimi Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının baş rejissoru vəzifəsində çalışıb. O, müxtəlif Prezident mükafatlarına layiq görülüb.

Qeyd edək ki, Mehriban Ələkbərovdan öncə bu vəzi-

“Azdrama”nın rəhbəri təzələndi, teatrda abı-hava da təzələnəcəkm...

Mehriban Ələkbərzadə: “Teatrın bugünkü iş prinsipi, repertuarı, ümumi yaradıcı atmosferi ilə yaxından tanış olub, öyrənməliyəm, daha sonra...”

fəyə xalq artisti Azər Paşa Nemətov məsul idi. A.Nemətov 2023-cü il aprelin 9-da vəfat edib.

Bes tanınmışların Mehriban Ələkbərzadənin ana teatrasına rəhbər təyin olunmasına mövqeyi necədir?

Akademik Milli Dram Teatrının aktrisası, xalq artisti Səidə Quliyeva məsələ ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bildirdi: “Mehriban Ələkbərzadə bizim teatrasına yad adam deyil, elə bu teatrın yetirəsidir. İlk gündən Mədəniyyət və İncəsənət Universitetini bitirdikdən sonra təyinatla bizim teatrasına gəlib. Mən onun 3 tamaşasında oynayıram. İlk olaraq “Min illərin işığı”, daha sonra “Qatili” tamaşasında. İndi də teatrimıza bədii rəhbər gəlib, xoş gəlib, səfa gətirib.

Bildiyiniz kimi, biz aktyor və aktrisaslar rejissordan və bədii rəhbərdən asılı sənət adamlarıyıq. O mənada ki, hansı əsərləri götürürlər, biz də onu səhnələşdiririk.

Həmişə teatrda mənə rol verilib, səhnədə olmuşam. Bundan sonra da münasib rol olar, məmnuniyyətlə oynayıram.

Mehriban Ələkbərzadəyə cəsarət, yaradıcılıq uğurları arzulayıram. Cəsarətli olsun ki, biz də yaradıcılığımıza rahatlıqla davam edə bilək”.

Teatrın digər aktrisası, xalq artisti Firəngiz Mütəllibova da öz mövqeyini bildirdi: “İlk öncə Mehriban Ələkbərzadəni təyinatı münasibəti ilə təbrik edirəm, teatra gəlişi xeyirli-uğurlu olsun.

O ki qaldı perspektiv və dəyişikliklərə, bu haqda yalnız özünü danışa bilər. Fikrimcə, repertuar dəyişikliyi və sairə ola bilər. Ola bilsin ki, daha başqa fərqli bir şey olsun. Amma hər halda, düşünürəm ki, nə olarsa, teatrimızın xeyrinə olacaq”.

Xalq artisti, tanınmış kinorejissor-aktyor Şeyx Əbdül Mahmudov isə bu təyinatdan gözləntisi olmadığını dedi: “Mehriban Ələkbə-

zadə ilə illər öncə heç özünü görmədən bir konflikt yaşamışdım. Belə ki, 2014-cü ildə Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində “Qatili” tamaşası nümayiş olunurdu. Tamaşanın rejissoru Mehriban Ələkbərzadə və baş rolun ifaçısı Münəvvər Əliyeva mənə tamaşaya dəvət etmişdi, mən də xalq artisti Alim Qasimovun dəvət etmişdim. Tamaşada açıq-saçıq, yataq səhnələri Alim Qasimovun bərk əsəbləşdirib, özündən çıxartdı. Dedi ki, “Əbdül, mən dünyanın heç bir ölkəsində belə biabırçılıq görməmişəm”. Mən və Alim Qasimov buna etiraz olaraq, tamaşanı yarımçıq tərk etdik. Zəldə xeyli sayda tələbə var idi, onlar da bizim ardımızca tamaşanı tərk etdilər. Daha sonra mən açıqlama verdim ki, “biz müasir ola, avropalaşa bilərik, amma müqəddəs şeyləri qorumalıyıq. Bizi yaşadan dəyərlər - namus, qeyrət ölçüsüdür. Teatrda elə eynəcər şəkildə təqdim etmək açıq-aydın əxla-

q, dəyərlərə ziddir”. Bundan sonra Mehriban Ələkbərzadə mənim, kişiliyim barədə çox nalayiq, yersiz sözlər demişdi, amma mən ona cavab vermədim. Əgər bir qadın bir kişinin kişiliyinə irad bildirirsə, deməli, onun kişilərlə problemi var, buna başqa ad vermək olmaz.

İndi onun Akademik Milli Dram Teatrına bədii rəhbər təyin olunmasına gəldikdə, çox maraqlıdır, bu təyinatları kim edir? O böyüklükdə teatra necə rəhbərlik edə biləcək? Məlum olduğu kimi, Mehriban Ələkbərzadə son müddətə qədər Gənc Tamaşaçıları Teatrının baş rejissoru vəzifəsində idi. Orada hansı böyük

dirib: “Başa düşə bilmirəm, Mehriban xanım Gənc Tamaşaçıları Teatrında yüksək vəzifədə deyildi ki? Elə bu teatrda da baş rejissor işləyirdi. Şəxsən mən Gənc Tamaşaçıları Teatrını heç bir teatrdan aşağı səviyyəli teatr hesab etmirəm. Kim də mənimlə mübahisə etmək istəyirsə, mübahisəyə hazıram”.

Mehriban Ələkbərzadənin “Azdrama”-ya bədii rəhbər təyin olunmasına gəlincə, Yasin Qarayev ona bu yolda uğurlar arzulayıb: “Allah xeyir versin! Öz şəxsi işidir. Amma belə hallarda rəhmətlik nənəmin bir sözü yadıma düşür: “Ölməz Xədicə, gö-

rər nəticə!”

Mehriban Ələkbərzadə də təyinatı ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a danışdı. “Bu təyinatı gözləyirdinizmi?” sualına yeni bədii rəhbər bu cür cavab verdi: “Əlbəttə ki, gözləyirdim. Sevinirəm ki, Əlbəttə ki, sevinirəm. Çünki həyatımın 25 ilini həsr etdiyim teatrdır. Belə ki, universitetdə təhsil aldığı zaman təcrübə keçdiyim, diplom tamaşası hazırladığım teatrdır.

Gələcək perspektiv anlamında belədir ki, mən teatrın bugünkü iş prinsipi, repertuarı, ümumi yaradıcı atmosferi ilə yaxından tanış olub, öyrənməliyəm, daha sonra nəse demək olar. İstənilən halda teatr kənardan başqa cür görünür, daxildən tanışlıq isə başqa cürdür. Ona görə müəyyən bir zamandan sonra bu haqda danışa bilərəm.

Amma hələ ki bu işdə özümə səbir, dözümlü və uğurlu arzulayıram”.

Q Xəlilə GƏRAY, “Yeni Müsavat”

Bərpa olunan mənbələrdən elektrik enerjisinin istehsalı azalıb

Bu ilin yanvar-aprel aylarında Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrindən (su elektrik stansiyaları istisna olmaqla - red.) 124 mln. kVt-saat elektrik enerjisi alınmış, bu da illik müqayisədə 1,74% azdır.

Energetika Nazirliyindən “APA-Economics”-ə verilən məlumata görə, hesabat dövründə külək elektrik stansiyalarında 21,4 mln. kVt-saat (33,54% azalma), günəş elektrik stansiyalarında 19,1 mln. kVt-saat (6,1% artım), Bərk Məişət Tullantılarının Yandırılması Zavodunda isə 83,5 mln. kVt-saat (9,87% artım) elektrik enerjisi istehsal edilib.

Beynəlxalq axtarışa verilmiş şəxs Ukraynadan Azərbaycana ekstradisiya edilib

Baş Prokurorluğun vəsatəti əsasında Ukraynanın Baş Prokurorluğu tərəfindən “Mülki, ailə və cinayət işləri üzrə hüquqi yardım və hüquqi mənasibətlər haqqında” 22.01.1993-cü il tarixli Konvensiyanın tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycan vətəndaşı Elşən Qasimovun ölkəmizə ekstradisiyası haqqında qərar qəbul edilib.

Bu barədə Musavat.com-a Baş Prokurorluğun Mətbuat Xidmətindən məlumat verilib.

Belə ki, Sabirabad Rayon Polis Şöbəsinə istintaq olunan cinayət işi üzrə Elşən Qasimovun Cinayət Məcələsinin 180.2.1 və 180.2.3-cü (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən yaşayış sahəsinə, habelə binaya, anbara və ya başqa saxlanma yerlərinə qanunsuz olaraq girməklə soyğunçuluq) maddələrində nəzərdə tutulan əməli törətməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edildiyindən, təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb etmə haqqında qərar qəbul edilməklə barəsində beynəlxalq axtarış elan edilib.

Elşən Qasimov Ukrayna ərazisində saxlanılaraq mayın 14-də Ədliyyə Nazirliyi Penitensiar Xidmətin xüsusi konvoyunun müşayiəti ilə Azərbaycana gətirilib.

Qazaxıstanlı hüquqşünas Ayman Umarova Facebook səhifəsində uşaq qadınlara yenidən ailə qurmamağı tövsiyə edib. O, uşaqlara qarşı ögey ataların və bioloji ataların cinsi istismarının artdığını bildirib. Musavat.com-un Qazaxıstan mediasına istinadla verdiyi xəbərə görə, A.Umarovanın məsləhəti ögey atalar tərəfindən cinsi istismar hallarının tez-tez baş verməsi ilə bağlıdır. "Hər həftə uşaqlara qarşı xüsusilə ağır cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən kişilərin işi ilə tanış oluruq. İlk evliliyindən olan uşaqları ilə yenidən ailə qurmağa hazırlaşan analara xəbərdarlıq edirəm. Bu, çoxdan mövcud olan bir şeydir, lakin sosial şəbəkələrin olmaması səbəbindən bütün bunları bilmirdik. Bununla belə, uşaqlara qarşı zorakılıq halları tez-tez baş verir" - Umarova bildirib.

ləq uşaqlarınızla hesablaşın. Uşaqlarınızın fikri çox önəmlidir. İlk öncə o insanın sizin övladınıza olan münasibətinə fikir verin. Sizi dəyərləndirəcəksə, yalnız sizi sevecəksə, o zaman sizin uşağınıza sevgi yox, sizlə onun arasında ögey münasibəti formalaşdıracaq. Buradan, əlbəttə, təcavüzlərə də, fiziki şiddətə də yol açılır. Biz xalq olaraq dəyərlərimizə çox üstünlük veririk.

ciddi maarifləndirmə aparılmalıdır: "Cinsi tərbiyə ilə bağlı məktəblərdə, bağçalardə addım-addım bu mövzuda danışılmalıdır. Uşağa bildirilməlidir ki, heç kim sənə bədənə toxuna bilməz. Doğman belə olsa, buna çox ehtiyatla fikir vermək lazımdır. Biz çox istiqanlıyıq, uşaqları bağımıza basırıq, öpürük. Amma bunun hamısı digər qanunvericilik baxımından müəyyən qədər xoşagəlməz halları da

nəmlərində analar çox diqqətli olmalıdır. Xüsusilə evdə oğlan uşaqları böyüyürsə. Eyni zamanda 8 və 15 yaş aralıklarında qız uşaqları böyüyürsə, o evə atalığın gətirilməsində də ana çox diqqətli olmalıdır. Ümumiyyətlə, seçimdə son dərəcə diqqətli olmalıdır. Bunlar arasında ata və övlad körpüsü yaranacaqsa, bu qərarı verməlidir. Yoxsa, evdə olan qız

gisini axtararaq özlərinin həyatına saldıqları kişi ilə görüşməsinə səbəb ola bilər. Bu, eynilə bu yaşda olan oğlan uşaqlarına da aiddir. Bəzən görürük, bu yaşda olan oğlanlar özlərindən böyük, 45-50 yaşda olan qadınlarda sevgi, şəfqət axtarırlar. Bu travmanın kökü buradan yaranır. Görmədikləri, qayğı içində boğulan oğlanlar ana sevgisini o qadınlarda

yə etməsi, dinimizə görə, bəyənən əməldir. Əgər məsələni ailə zorakılıqları üzərində təhlil etsək, o zaman görəcəyik ki, ilk evliliklər zamanı da bir çox hallarda uşaqlara qarşı zorakılıq halları baş verir. Bu da ata-ananın ailədə məsuliyyətini anlamamağı, ailə dəyərlərini tapdalaması ilə üzə çıxır. Valideynin övladları qarşısında öhdəlikləri var, bu öhdəliklərin yerinə

Uşaq qadınlara "Təkrar evlənməyin!" çağırışına reaksiyalar - ögey ata qorxusu, bəs zülmkar analıqlar...

Kəmalə Ağazadə: "Sığınacaqda nə qədər fiziki, cinsi zorakılıq, seksual hərəkətlərə təhrik olunmuş qızları var, onları gördükdə dəhşətə gəlirik"

Psixoloq Ülviyyə Murtuzova: "Əgər uşaqlar 8-15 yaş arasındadırsa, ikinci evlilikdə bunlara diqqət etsinlər..."

İlahiyyatçı Rəsul Mirhəşimli: "Ailəsində normal keçinə bilən kişi həmin qadının övladları ilə də normal keçinəcək"

O əlavə edib ki, uşağı olan qadın kişinin evinə köçəndən sonra müxtəlif dəhşətli hadisələr baş verir. "Qadınlar! Uşaqlarınız varsa, evlənməyin! Övladlarınızın təhlükəsizliyi kişi sevgisindən daha vacibdir. Körpənizin qayğısına qalın", - deyərək Umarova tövsiyə edib. Bəs ölkəmizdə bu sahədə vəziyyət necədir? Təbii ki, bütün atalıqlar qəddar və qaniçən olmur. Həmçinin ögey övladlarına qəddar münasibət bəsləyən analıqlar haqda da bir çox faktlar var.

Uşaq hüquqlarının müdafiəçisi Kəmalə Ağazadə mövzu ilə bağlı "Yeni Məşavət"ə dedi ki, qadınlar və kişilər istər birinci, istərsə də ikinci evlilik zamanı münasibətləri formalaşdırarkən ailənin dəyərləri, evlənəcəyi, ərə gedəcəyi ailəni araşdırılmalıdır: "Burada genetik faktor da çox önəm daşıyır. Psixi problemlərlə bağlı genetik problemlər özünü sonradan mütləq büruzə verir. İkinci evliliyə hazırlaşan qadınlara, kişilərə demək istəyirəm ki, himayənizdə övladınız varsa, mütləq

Bu gün sosial şəbəkələrin də bu məsələdə rolu var. Bir cinsi tərbiyənin formalaşmaması nəticəsində xoşagəlməz cinayət hadisələri ilə qarşılaşırıq. Oğurluğu bəlkə də adi qəbul edə bilərik. Namus mövzusunda qətləri, cinayətləri "normaldır" deyib qəbul edə bilərik. Amma bizim cəmiyyət uşaqlara qarşı cinsi təcavüz, pedofiliya hallarını qətiyyətlə qəbul etmir. Bir fakt belə bizim üçün böyük bir faciəyə çevrilir. Bu baxımdan düşünürəm ki, qadınlar ikinci evliliyə qədəm qoyanda mütləq bunları düşünməlidirlər. Bu gün sığınacaqda nə qədər fiziki, cinsi zorakılıq, seksual hərəkətlərə təhrik, bununla bağlı yerləşdirilmiş, reabilitasiya olunan qızlar var, biz onları gördükdə dəhşətə gəlirik. Ay analar, siz niyə bunu edirsiniz? Əgər balalarınızı qoruyub bilməyəcəkdinizsə, ailə qurmaq ancaq sizin özünüza bağlıdırsa, buna görə bu addımı atırsınızsa, bilin ki, öz övladınız elə sizin düşməninizə çevriləcək".

K.Ağazadə əlavə edib ki, cəmiyyət arasında çox

ortaya çıxarmış olur. Ona görə ehtiyatlı olmalıyıq".

Psixoloq Ülviyyə Murtuzova mövzu ilə bağlı "Yeni Məşavət"ə dedi ki, çox erkən yaşlarda valideynini itirən uşaqlar üçün ata-ana sevgisi onun genetik olaraq daxilində, ruhunda qalır: "Uşaqlar körpə yaşda olarkən qurulan ailələr daha uğurlu olur, fikrimcə, bu qərar daha münasib sayılır. Amma burada söhbət normal ailədən gedir. Təbii ki, ananın, atanın dul qalması, o cür evliliklər tövsiyə olunur. Amma müəyyən yaş dönməsi var ki, 8-15 yaş aralıklarında uşaqları olanlar ikinci evlilikdə diqqətli olmalıdırlar. Əgər atası vəfat edibse, o uşaqları atalığa "ata deməlisən", buna məcbur etmək münasibətlərə səbəb olur. Evdə yaşayan bu şiddət sonradan cinayətlə bitir. Həmin yaş dönməsində olan oğlan uşaqları analarının qisasını atalıqlarından alırlar. Bəzən anasının özünə belə qəsd edirlər. Bu yaş dö-

uşağını yetişkən bir xanım gözündə görəcəksə, burada heç bir atalıq hissinə söhbət gedə bilməz. Ona görə də həmin yaş dövrlərində şəxsən tövsiyə etməzdim. Bu yaşda olan uşaqlarla söhbət etmək, onların fikrini öyrənmək lazımdır. Ən əsası seçimdə yanılmamaq, uğurlu seçim etmək lazımdır. Bu olmalıdır deyərək, tez bir qərar vermək lazımdır. Zamana buraxaraq, seçimini yoxlayaraq ailə qurmaq lazımdır. Ögey anaların da gəldiyi evdə həddi-buluğa çatmış uşaqların olması və atanın ona "ana deməlisiniz", deməsi doğru deyil. Belə bir şiddətə məruz qalan nə qədər uşağın evdən qaçdığına, qohumlarının evlərində sığınacaq tapdığını biz görmüşük. Bu yaşda qızlar ata, oğlanlar da ana sevgisinə ehtiyac duyurlar. Olmaz ki, atalar öz qızlarına sevgi ilə yanaşsınlar, qayğı ilə saçlarını oxşasınlar. Çünki məcburi, ailənin diktəsi nəticəsində həmin yaşda qızcağazların kənarda ata sev-

axtırılar. Beləliklə, bu cür seçim edən ailələrin 100-də 30 faizi uğurlu olur. 70 faizinin sonu faciə, cinayət, qətl, evdən qaçmalar, övladların intiharına sürüklənməsi kimi hallarla nəticələnir".

Bəs görəsən, dinimiz uşaq ananın təzədən ailə qurmasına necə baxır?

İlahiyyatçı Rəsul Mirhəşimli bizimlə söhbətdə dedi ki, bu cür çağırışlar bir çox hallarda qurulan ailələrdə ögey atanın qadının uşaqlarına qarşı davranışlarına görə edilir: "Bu ailələrdə uşaqlara qarşı zorakılıq hallarının olması belə çağırışlara əsas olur. Lakin məsələ fərdi olduğu üçün bu halları bütün ailələrə şamil etmək mümkün deyil. Bir çox hallarda ögey analar da kişinin əvvəlki xanımından olan övladlarına eyni zorakılıqla davranır. İslam dini dul qadınla evlənməyi qadağan etmir. Bu evlilik qadının, yaxud kişinin seçiminə bağlı məsələdir. Ailə quran kişi, yaxud qadının özündən əvvəl bu ailədə doğulmuş uşaqlara sahib çıxıb, hima-

yetirilməsi də onların borcudur".

İlahiyyatçı əlavə edib ki, bu cür çağırışlarla ailə zorakılıqlarının qarşısını almaq çətin məsələdir: "Bu məsələ bütün hallarda fərdlərin davranışlarına, insan olmağın dərki, ailəyə kənar müdaxilələrin qarşısını almaqla müsbət həllini tapa bilər. Məncə, bu çağırışlar kimişə dul qadın, yaxud dul kişi ilə ailə qurmaqdan çəkinməyə bilməz. Hesab edirəm ki, bu çağırışlar da yumşaq şəkildə olsa belə, ailədaxili məsələlərə müdaxilə sayıla bilər. Ailəsində normal keçinə bilən kişi həmin qadının övladları ilə də normal keçinəcək. Uşaqlara qarşı zorakılığın qarşısını almağın yolu ailədə qadınla kişi arasında qarşılıqlı anlaşma ilə ola bilər. Ümumiyyətlə, ailələrdə qarşılıqlı anlaşma, birgə qərar verə bilmək vərdişi olmayanda bu ailələrdə uşaq olmayanda da problemlər çıxır. Bu problemin həlli hər kəsin xarakter, davranışlarına və ailəni idarə edə bilmək mədəniyyətinə bağlıdır".

□ **Afaq MİRƏVİQ,**
"Yeni Məşavət"

ÜSAVAT

Son səhifə

N 83 (8219) 16 may 2023

Siqaret çəkməyin daha bir qorxunc fəsadı üzə çıxdı

Pensilvaniya Universitetinin alimləri siqaret çəkməyin beynin kiçilməsinə səbəb ola biləcəyini, potensial olaraq demensiya (ağılsızlıq) riskinin artması ilə əlaqəli olduğunu sübut ediblər.

Tədqiqatlar göstərib ki, siqaret çəkənlərin beyin həcmi siqaret çəkməyənlərə nisbətən daha kiçik olur.

Genişmiqyaslı tədqiqatda 28 mindən çox insan iştirak edib. Alimlər Böyük Britaniya sakinlərinin genetik və tibbi məlumatları bazasından olan MRT görüntülərini təhlil ediblər.

Məlum olub ki, çəkilən hər əlavə siqaret boz maddənin həcmi təxminən 0,15 kubmetr azalmasına gətirib çıxarır.

Həmçinin beyin ölçüsünün azalması Alzheimer xəstəliyi də daxil olmaqla, bir sıra nevroloji xəstəliklərlə əlaqələndirilib.

Stresdən xilas edən çay

Stres insan orqanizmində yaranan narahatlıq və ya gərginlikdir. Bu hal davamlı olarsa, depressiyaya çevrilə bilər.

Streslə mübarizə aparmağın ən asan yollarından biri bitki tərkibli çaydan istifadə etməkdir.

Lazım olanlar:

50 qr. çobanyastığı çiçəyi

50 qr. melisa

30 qr biyan kökü

20 qr yaşıl çay

Bu bitkiləri qarışdırıb quru şüşə qabda saxlayın. 300 ml qaynar suya 1.5 ç. q əlavə edərək 8 dəqiqə ağız qapalı olaraq dəmləyin. Hər gecə yatmadan 2-3 saat əvvəl qəbul edin.

Pilotsuz uçuş aparatı Londonda həyacan yaşatdı - aeroport bağlandı

Londonun (İngiltərə) "Gatwick" hava limanının işi aeroportun yaxınlığında şübhəli pilotsuz uçuş aparatının aşkarlanmasından sonra dayandırılıb. İlk məlumata görə, 10-dan çox reys təxirə salınıb. Həmçinin 12 təyyarə başqa hava limanlarına yönləndirilib. Aeroportda iş təxminən 50 dəqiqə dayandırılıb. Son məlumatlara görə, artıq araşdırmalar yekunlaşıb, hava limanı yenidən açılıb. Lakin sərhədlərə kompensasiya ödənilməyib.

Xərçəngə tutulma riski böyük olan üç qrup insan açıqlandı

Təəssüf ki, heç kim onkoloji xəstəliklərdən sığortalanmayıb. Elm hələ də bu və ya digər yerdə xərçəngli bir şişin əmələ gəlməsinə nə səbəb olduğunu bilmir. Belə olsaydı, tibb xərçəngin qarşısını almağı çoxdan öyrənərdi. Bununla belə, bədxassəli şişlərin inkişaf riski olan insan qruplarını müəyyən etmək mümkündür. Bu barədə Avropa Tibb Mərkəzinin Onkologiya İnstitutunun onkoloqu Yuliya Vaxabova məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, risk qrupu siyahısında ilk yerdə yaşlılar gəlir: "Xərçəng şişləri öz bədənimizin hüceyrələrindən əmələ gəlir, burada DNT səviyyəsində mutasiyalar meydana çıxır. Hər gün milyonlarla belə hüceyrəmiz yaranır, lakin immunitet sistemimiz onlarla aktiv şəkildə mübarizə aparır. Yaş keçdikcə bu mexanizm pozulmağa başlayır. İnsan nə qədər yaşlı olarsa, xərçəngə tutulma riski bir o qədər yüksəkdir. Ona görə də yaşı 50-dən yuxarı olan insanlar öz sağlamlıqlarına çox ciddi nəzarət etməli və müəmmadi olaraq tibbi müayinədən keçməlidirlər".

Mütəxəssisin sözlərinə görə,

rə, risk qrupunda ikinci yerdə siqaret çəkənlər gəlir:

"Tütün tüstüsünün təhlükələri haqqında artıq çox şey deyilib, lakin hər kəs bu pis vərdəşdən əl çəkməyə hazır deyil. Hələ siqareti tərgitməmişlər üçün xatırlatmaq istərdim ki, siqaret çəkənlərin ağciyər xərçənginə tutulma riski 7 dəfə çoxdur. Ancaq bu hamısı deyil. Tütün tüstüsü bütövlükdə bütün bədəni mənfi təsir göstərir, buna görə də hər hansı bir xərçəng şişinin inkişaf riski artır".

Onkoloq xərçəngin inkişafına genetik meyli olan insanların siyahıda üçüncü olduğunu bildirib.

"Müəyyən genlərdə mutasi-

yalar olur ki, onlar müəyyən növ xərçəng şişlərinin meydana gəlməsinə kömək edir, Bu genlər irsən ötürülür. Əlbəttə, belə bir genin olması 100 faiz xərçəngə tutulacaqsınız demək deyil, lakin baş vermə ehtimalı xeyli artır. Buna görə də yaxın qohumlardan birində müəyyən bir xərçəng növü varsa, mutasiya olub-olmadığını göstərən genetik testdən keçmək yaxşı olar. Əgər gen aşkar edilərsə, müəyyən bir profilili həkim tərəfindən müəmmadi olaraq müşahidə altında olmalısınız", - deyə Vaxabova tövsiyə verib.

Uşaqlı ailələr üçün ən yaxşı turizm ölkəsi Yunanıstan oldu

Yunanıstan dünyada uşaqlı ailələrin səyahət etməsi üçün ən yaxşı şəraitə malik ölkə olaraq tanınır. Bunu "Airport Parking Reservations" şirkətinin apardığı araşdırmanın nəticələri sübut edir. Reytingdə ikinci yeri Türkiyə, üçüncü yeri isə Portuqaliya tutub. Digər məsələlərlə yanaşı, reyting tərtib edilərkən iqlim, çimərliklərin vəziyyəti və yerli mətbəxin xüsusiyyətləri də nəzərə alınıb. Tərtibatçılar həmçinin təhlükəsizlik vəziyyətini və müəyyən bir ölkədə uşaqlarla yaşamaq üçün lazımı şərait təklif edən hotellərin sayını nəzərə alıblar.

Bunları bilirsinizmi?

- * Ay işığının bizə çatması 1,3 saniyə çəkir.
- * Buqələmunların dili bədənlərindən iki qat uzundur.
- * Liftdə ayna qoyulmasının əsas səbəbi qapılar açılkən kabinənin yerində olduğunu görməkdir.
- * Fillərin rəngi əslində boz deyil qızılı-torpaq rəngidir. Boz görünmələrinin səbəbi palçıqlı suların üzərilərinə qurumasıdır.
- * Qiymətli daşların çoxu bir neçə elementin birləşməsindən meydana gəlir, yalnız brilyant tamamilə karbondan əmələ gəlir.
- * Albert Eynşteyn 9 yaşından sonra tam danışmağa başlayıb. Buna görə də ailəsi onun əqli cəhətdən qüsurlu olduğunu düşünüb.
- * "Santa Klaus"un paltarı əslində yaşıl rəngdədir. Ancaq bir kola markası onu qırmızı-ağ olaraq dünyaya tanıdıb.
- * Qütb ayları isti və nəmli mühitdə qaldıqları zaman kürklərinin rəngi yaşıl rəngə çevrilir.
- * Alma, soğan və kartofun dadı eynidir. Yalnızca qoxuları fərqlidir. Əslində hamısı şirindir.
- * Göytürklər turşuyan qatığın turşuluğunu azaltmaq üçün üzərinə su töküblər. Beləliklə özləri də bilmədən ayrıntı kəşf ediblər.
- * Dünyanın ən sürətli böyüyən bitkisi bambuk ağacıdır. Ağac gündə 90 santimetr uzanır.
- * Dünyada ən çox satılan telefon "Nokia" markasının 2003-cü ildə satışa çıxardığı, 250 milyon ədəd satılan "Nokia 1100"dür.
- * Alimlərin fikrincə, insan məktəbi bitirdikdən 22 il sonra sinif yoldaşlarının demək olar hamısının adını və simasını yaddan çıxarır.
- * Roma ordusunda hər çadırdə 10 əsgər qalırdı. Hər çadırın öz başçısı seçilir və "dekan" adlanırdı.
- * İnsan orqanizmində yaşayan bakteriyalar 2 kq təşkil edir.
- * Gi de Mopassan, Aleksandr Düma, Şarl Quna 'Parisdə Eyfel qülləsinin ucaldılmasına qarşı "protest" imzalayıblar.
- * Həyatı boyu insanın hər barmağı 25 milyon dəfə əyilir.
- * Bir ildə 21 milyon 557 min 600 saniyə var.
- * Tüdüron hakimiyyəti dövründə İngiltərədə sıx bağlanmış korset və biləkdə çoxlu qolbaqlar bəkirəlik əlaməti hesab olunurdu.
- * İnsan bədənindəki əsəb impulsları saniyədə 90 m sürətlə dəyişir.

Çili prezidenti sürüşkəndə ilişib qaldı

Qabriel Boriç həyat yoldaşı ilə uşaq meydançasında gəzərkən kuryoz hadisə yaşayıb. O, uşaq atraksiyonunda sürüşməyə qərar verib. Lakin dövlət başçısı ölçülərini hesablamayıb. Nəticədə Boriç boruda ilişərək qalıb və uzun müddət çölə çıxı bilməyib. Qeyd edək ki, 37 yaşlı Borik Çili tarixində ən gənc prezidentdir.

Rembrandtın yeni əsərləri tapılıb

200 ildən sonra məşhur niderlandlı rəssam Rembrandtın iki əsəri tapılıb. Bu barədə dünyanın məşhur "Christie's" hərrac evi məlumat verib. "Christie's"-in sözcüsü Henri Pettifer bildirib ki, mütəxəssislər əvvəl əsərlərin orijinal olduğunu müəyyən edə bilməyiblər. "Əvvəllər bu əsərlər mütəxəssislər tərəfindən tədqiq edilməmiş və Rembrandtın kolleksiyasında mövcud olmayıb", - deyə "Christie's"-in sözcüsü bildirib.

"Christie's"-in nümayəndəsi bildirib ki, əsərlər iyulda Londonda satışa çıxarılacaq. Rəsmlərin dəyəri 5-8 milyon funt sterlinqə qədər qiymətləndirilib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:
Elşad MƏMMƏDLİ

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Məmmədli"-in kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 1201

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500